Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ♦ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1996 йил 6 март, чоршанба • № 19 (10.794) • Эркин нархда сотилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

БОЗОРЛАРНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ВА АҲОЛИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СИФАТИНИ ЯХШИЛАШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Деҳқон, буюм бозорлари ва ярмаркаларда савдо-сотиқни тартибга солиш, тушаётган молиявий маблағларни шакллантириш ва улардан самарали фойдаланиш механизмини такомиллаштириш, ушбу соҳадаги салбий ҳолатларга қарши курашни кучайтириш, шунингдек, аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида:

1. «Ўзтайёрловсавдо» уюшмаси, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ва ҳокимликларнинг:

деҳқон, буюм бозорлари ва ярмаркаларни республика туманлари (шаҳарлари) ҳокимликлари ихтиёрига бериш тўғрисидаги;

озиқ-овқат ва бошқа истеъмол товарларини ишлаб чиқариш (етиштириш), тайёрлаш, транспортда ташиш ва сотиш жараёни барча манфаатдор қатнашчиларининг мол-мулки ҳамда маблағларини бирлаштириш асосида деҳқон, буюм бозорлари ва ярмаркалар негизида очиқ турдаги акционерлик жамиятлари ташкил этиш тўғрисидаги;

Тошкент шаҳрида ва бошқа йирик шаҳарларда кўрсатиб ўтилган очиқ турдаги акционерлик жамиятларининг уюшмаларини ташкил этиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

аҳолини кенг ассортиментдаги деҳқончилик, чорвачилик ва бошқа истеъмол товарлари билан таъминлаш; деҳқонларнинг ҳамда бошқа озиқ-овқат ва буюм товарлари сотувчиларининг савдо-сотиқни амалга оширишлари учун зарур маиший шароитлар яратиш; ҳуқуқбузарликларга қарши курашни кучайтириш ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва давлат бошқа органлари билан биргаликда ушбу соҳада зарур тартибни таъминлаш ташкил этилаётган акционерлик жамиятларининг асосий вазифалари ҳисобланади;

ташкил этилаётган акционерлик жамиятлари акцияларининг назорат пакети ҳудудида ушбу бозорлар ва ярмаркалар жойлашган туманлар (шаҳарлар) ҳокимликларига ёки уларнинг ваколатли органларига тегишли бўлади;

акционерлик жамиятларига айлантирилган бозорлар ва ярмаркаларнинг жорий фаолияти туманлар (шаҳарлар) ҳокимлари тавсиясига ҳамда жойлардаги фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш органлари билан келишувга биноан акционерларнинг умумий мажлиси тайинлайдиган директор томонидан таъминланади.

3. Белгилаб қўйилсинки:

бозорлар ва ярмаркаларнинг хизмат кўрсатишдан, бозорлар ҳудудий жойлашган (унга тегишли бўлган) ер участкаларини ижарага беришдан, бинолари ва иншоотларидан фойдаланишдан, шунингдек, бир марталик йиғимлардан тушадиган даромадларидан умумдавлат ва маҳаллий солиқлар олинмайди;

бозорларнинг савдо-харид фаолиятини юритишдан олинадиган даромадлари умумдавлат ва маҳаллий солиқлардан 5 йил мобайнида озод қилинади;

бозорлар ва ярмаркалар даромадлари умумий суммасининг 50 фоизи бозорлар, ярмаркалар дирекциялари ихтиёрида қолдирилади ҳамда улардан жорий ҳаражатлар, ишлаб турган бозорлар ва ярмаркаларни реконструкция қилиш, янгилаш ва янгиларини қуриш, улар томонидан кўрсатиладиган хизматлар рўйхатини кенгайтириш ва сифатини яхшилаш учун фойдаланилади. Даромадлар миқдорининг қолган 50 фоизи белгиланган тартибда маҳаллий бюджетларга йўналтирилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Олий судига:

маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг бозорларга эркин кириб келишларига тўсқинлик қилувчи, юқори нархларни сунъий равишда сақлаб турувчи ва бошқа ҳуқуқбузарликларга йўл қўювчи шахсларнинг, шунингдек, бозорларнинг савдони ташкил этишнинг қонунчилик билан белгиланган тартибини бузувчи, ноҳақ йиғимлар олиш ва товламачилик билан шуғулланувчи мансабдор шахслари ва маъмурияти ходимларининг ноқонуний фаолиятлари тўғрисидаги ишлар юзасидан суд амалиётини ўрганиб чиқиш;

жиноят кодексининг ва маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг тегишли моддаларини кўрсатиб ўтилган ва бошқа ҳуқуқбузарликларга нисбатан қўлланиш тартиби ҳақида тушунтиришларни ишлаб чиқиш мақсадида ушбу масалани Олий суд пленуми кўриб чиқиши учун киритиш тавсия қилинсин.

5. Ички ишлар вазирлиги (Алматов), Давлат солиқ қўмитаси (Гатаулин):

йирик бозорларда ходимларнинг доимий ишловчи гуруҳини ташкил этсинлар, уларга савдо, хизматлар кўрсатишнинг белгиланган қоидаларини бузувчи, рўйхатдан ўтиш, рухсатнома олиш ва солиқлар тўлашдан бош тортувчи шахсларни аниқлаш ҳамда уларни Ўзбекистон Республикаси Олий суди пленуми тушунтиришларига мувофиқ маъмурий ва жиноий жавобгарликка тортиш юзасидан аниқ чора-тадбирлар кўриш вазифасини юкласинлар;

маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг бозорларга эркин кириб келишларига тўсқинлик қилувчи шахсларнинг, юқори монопол нархларни сақлаб қолишни, мол-мулкларни куч ишлатиш ва йўқ қилиш билан қўрқитиб арзонга сотиб кетишни талаб қилувчи сотувчиларнинг, шунингдек, бозорларнинг ноҳақ йиғимлар олувчи ва товламачилик билан шуғулланувчи раҳбарлари ва ходимларининг, давлат органлари бошқа мансабдор шахсларининг ноқонуний фаолиятларини тўхтатиш бўйича тезкор — олдини олиш чора-тадбирларини амалга оширсинлар.

6. Адлия вазирлиги (Мирсафоев) Олий суд (Мингбоев) билан биргаликда савдо қоидаларининг бузилиши билан боғлиқ маъмурий ва жиноий ишларнинг судларда қонунда белгиланган муддатларда кўриб чиқилишини таъминласинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси (Мустафоев)га ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва давлат бошқа органларининг савдо тўғрисидаги қонунчилик бузилишларининг содир бўлишига, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ва бошқа истеъмол товарларини сотиш соҳасидаги уюшган жиноятчиликка қарши курашдаги фаолиятларини мувофиқлаштиришни таъминлаш, бозорлар фаолиятини тартибга солиш бўйича қонунчиликнинг бажарилиши устидан назоратни кучайтириш таклиф этилсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда мазкур Фармоннинг бажарилишини ташкил этиш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 5 март.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

БОЛАЛИ ОИЛАЛАРНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш манфаатларини кўзлаб, болали оилаларга давлат томонидан ёрдамни кучайтириш, ёш авлодни камол топтириш ва тарбиялаш учун шароитлар яратиш мақсадида:

1. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб 16 ёшгача бўлган боласи бор оилаларга ҳар ойлик нафақалар миқдорлари оширилсин ва улар энг кам ойлик иш ҳақига нисбатан қуйидаги миқдорларда белгилансин:

бир нафар боласи бор оилаларга — 40 фоиз;
икки нафар боласи бор оилаларга — 80 фоиз;
уч нафар боласи бор оилаларга — 120 фоиз;
тўрт нафар ва ундан кўп боласи бор оилаларга — 150 фоиз.

2. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб бола икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилиш учун ҳар ойлик нафақалар миқдорлари кўпайтирилсин ва улар энг кам ойлик иш ҳақининг 150 фоизи миқдорида белгилансин.

3. Болалик оилаларга кўрсатиб ўтилган нафақалар миқдорларининг оширилиши билан боғлиқ ҳаражатлар белгиланган тартибда республика давлат бюджети ҳамда корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар маблағлари ҳисобидан қоплансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги энг кам ойлик иш ҳақи ва меҳнат пенсиялари миқдорларини ошириш юзасидан ўн кун муддатда таклифлар киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 16 августдаги ПФ-1213-сон Фармони 4-бандининг бола икки ёшга тўлгунга қадар парвариш қилиш учун оналарга нафақалар миқдорига доир биринчи хат боши ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 20 ноябрдаги ПФ-1288-сон Фармонининг 1-банди 1996 йил 1 апрелдан бошлаб ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

6. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 4 март.

8 МАРТ
БАЙРАМИНГИЗ БИЛАН, АЗИЗ ОНАХОНЛАР, ОПА-СИНГИЛЛАР!

Инсон ва қонун

МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСИ

«Адолат» нашриёти «Ўзбекистон республикасининг меҳнат кодекси»ни кўп нусхада нашр этди. Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қарорига мувофиқ, меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва меъёрий ҳужжатларнинг янги мажмуи 1 апрелдан бошлаб мамлакатимизнинг барча ҳудудида амалга киради. Янги кодекс орқали Ўзбекистон МДҲ мамлакатлари ўртасида биринчилардан бўлиб, бозор иқтисодига ўтиш davридаги мавжуд шарт-шароитларда мамлакатнинг истиқболини кўзлаб меҳнат муносабатларининг мустаҳкам ҳуқуқий асосини яратди.

Китоб ўзбек ва рус тилида чиқарилди. У 1995 йил 21 декабрда Олий Мажлис қабул қилган ва мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов имзо чеккан «Ўзбекистон Республикасининг меҳнат кодексини тасдиқлаш тўғрисида»ги қонун билан бошланади.

Китобда ҳар бир одамнинг биринчи иш кунидан то меҳнатига яраша дам олишга чиқиб, пенсия билан таъминланишга қадар бўлган меҳнат фаолиятини тартибга солиб турувчи меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва меъёрий ҳужжатларнинг тўла матни берилган. Тўпламнинг хотимасида янги кодексни кучга киритиш ва амалда қўлланиш тартиби тўғрисидаги Олий Мажлис қарори жой олган.

Ҳуқуқшунослар, меҳнат жамоаларининг раҳбарлари ва ходимлар билан ишлайдиган, ишга қабул қилиш ва ишдан бўшатиш масалалари билан шуғулланадиган мансабдор шахслargина эмас, республикамизнинг барча фуқаролари ҳам бу китобдан фойдаланишлари мумкин.

(ЎзА мухбири).

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ: воқеалар, хабарлар, янгиликлар

ПЛЕНКА ТАГИДА — КАРАМ КЎЧАТЛАРИ

Тошкент тумани деҳқонлари бу йил 200 гектар майдонда карам экишни режалаштирганлар.

Лекин бу иш таваккалчиликни талаб этарди. Об-ҳаво бирдан ўзгариб қолса, меҳнат зое кетиши мумкин. Илгаригидек пленка сероб эмас, бунинг устига қиммат! Лекин деҳқонлар имконият қидирдилар ва иложини топдилар. Ҳали ҳаво ўзгариб қор ёғиб, совуқ бошланмасдан олдин эгат олиб қўйилган 10 гектар ерга иссиқхоналарда тайёрлаб қўйилган карам кўчати экилиб, пленка тагига олиб қўйилган эди.

Бу тадбир Охунбобоев, Ғуломмаҳмуд Абдуллаев, Навоий номли жамоа хўжаликларида, айниқса, сифатли амалга оширилди.

—Биз уч гектар ерга эртаги карам кўчатини экиб пленка тагига олиб қўйганмиз, —дейди Охунбобоев номли жамоа хўжалиги деҳқон-фермери Наби ака Эшонов. — қиш қишлигини қилди-да, лекин кўнглимиз тўқ, кўчатлар яхши ривожланмоқда. Эртаги ва мўл ҳосил олишга ишончимиз комил.

Бундай тадбиркор деҳқонларнинг ғайрати ва шижоати туфайли туманда карам учун ажратилган 200 гектар майдонга ҳам кунлар исиб кетиши билан кўчат экиб бўлинади.

Бундан ташқари туманда мевали дарахтларга шакл бериш, буғдойларни озиқлантириш ишлари ҳам барвақт бошлаб юборилган.

ҚЎМИТАЛАР КЕЛИШИБ ОЛИШДИ

ВИЛОЯТДА ташкил этилган «Аёл ва тадбиркорлик» илмий амалий анжумани 28 февраль куни ниҳоясига етди.

Ишбилармонлар Қибрай туманидаги паррандачилик фабрикаси ёнида жойлашган, патларни қайта ишлаб ёстиқ, тўшак тайёрлаётган «Кўҳинур» кичик корхонаси ва мих ишлатмай, фақат ўймакорлик усулида мебель ясайдиган оилавий корхонанинг иши билан танишдилар.

Сўнгра мазкур туманда Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмиталарининг ўзаро ҳамкорлиги ҳақидаги шартнома имзоланди.

Ҳамкорлик шартномасида қишлоқларда аёллар учун иш жойларини кўпайтириш, тадбиркор хотин-қизларга ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш, уларни соғломлаштириш ишларини кенг йўлга қўйиш, қишлоқда «Тошкент шаҳри кунлари» ўтказиб туриш каби тадбирлар назарда тутилган.

МЕТАЛЛУРГЛАР ДИВИДЕНТ ОЛИШАДИ

Ўзбекистон металлургия комбинати мамлакатимизда биринчилардан бўлиб акциядорлик жамиятига айланган эди. Орадан бир йил ўтар-ўтмас меҳнатни ташкил этишнинг бу янги шакли металлурглар манфаати учун хизмат қила бошлади.

Акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси ўтган йилни 650 миллион сўм фойда олиш билан якунлади. Унинг 140 миллион сўми акционерларга дивидент сифатида тўланадиган бўлди. Бу номинал қиймати 100 сўм бўлган ҳар бир акцияга фойда 182 фоиздан тўғри келмоқда. Эндиликда қимматбаҳо қоғозлар эгалари яхшигина даромад эгаси ҳам бўлишди.

Турсунали Усмонов,
Исмандиёр Маматқулов.

СОВУН ЎЗЛАРИДАН ЧИҚЯПТИ

Тадбиркорларнинг ишни тўғри ташкил қилганлиги самарадорликнинг ва маҳсулот ишлаб чиқариш турининг ортишига, манфаатдорлик ва ишчи ўринларининг кўпайишига имкон беряпти.

Пискент шаҳридаги «Мирмўмин» хусусий корхонасида автомобилларга техник хизмат кўрсатиш, бичув-тикув цехлари ёнида янги — совун ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилди.

Корхона ишчилари кунига рўзғорга зарур бўлган бир ярим минг донага яқин хўжалик совунини харидорларга етказиб беряптилар.

Ишнинг яхши ташкил этилганлиги самарадорликнинг кундан-кунга ортишига олиб келяпти. Корхонадаги етти нафар ишчининг дастлаб ойлик маошлари 700 сўмданга тўғри келган бўлса, эндиликда бу кўрсаткич 1600-2000 сўмни ташкил этяпти.

ШАРТНОМАЛАР БАЖАРИШ УЧУН ТУЗИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президентининг «Тўлов интизомини ва ўзаро ҳисоб-китоблар тизимини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида хўжалик юритувчи томонлар шартномалардаги шартларни бажаришлари, бунинг учун эса, энг аввало, уни амалдаги қонунчиликдан келиб чиққан ҳолда тузишлари лозимлиги қайд этилган. Республика Вазирлар Маҳкамасининг яқинда бўлиб ўтган 1995 йил якунлари ҳамда жорий йилдаги вазифаларга бағишланган мажлисида ҳам ана шу муҳим масалага алоҳида эътибор қаратилди.

Республика Адлия Вазирлиги, Прокуратура, Хўжалик суди ва уларнинг қуйи тизимлари, хўжалик ва ташкилотлар олдига шартнома тузиш маданиятини янги поғонага кўтариш, иқтисодиётнинг қандай соҳаси ёки тармоғи эканлигидан қатъий назар, унинг ижросига жавобгар томонларнинг масъулиятини ҳар томонлама кучайтириш вазифаси қўйилди.

Ўтган шанба куни Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган шартнома амалиёти масалалари бўйича минтақавий семинарда ҳам ушбу муҳим вазифалар атрофлича муҳокама қилинди.

Семинарда Тошкент шаҳри, Тошкент вилояти ва Сирдарё вилояти шаҳар ва туманларининг ҳокимлари, тадбиркорлар, хўжалик судлари, Ички ишлар вазирлиги, прокуратура, шунингдек, адлия ва ҳокимликларнинг ходимлари, улгуржи савдо, базалар, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган йирик корхоналарнинг вакиллари қатнашдилар.

Минтақавий семинарни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. А. Алимов қисқача нутқ сўзлаб очди. Республика Адлия вазири С. М. Мирсафоев шартномавий муносабатларни тартибга солиш ва унинг мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида маъруза қилди. У шу борада вужудга келган муаммолар ва уларни ҳал қилиш йўллари ҳақида тўхталар экан, семинар қатнашчиларининг эътиборини Республика Президенти И. Каримовнинг Вазирлар Маҳкамаси мажлисида сўзлаган нутқида кўтарилган вазифаларга қаратди. Мажлисда шартномалар мазмун моҳиятига кўра хўжакўрсинга тузилиши анъанага айланиб қолганлиги жуда тўғри таъкидланди, — деди нотиқ. — Дарҳақиқат, жойларда шартномалар тузишга тузилиб, уларнинг бажарилмаётганлиги учун ҳеч ким жавоб бермаяпти. Товар ишлаб чиқарувчи шартнома моддалари бажарилмай қолган тақдирда қанчалик кўп зарар кўришини, ҳатто, тасаввур ҳам этмаётир. Унга қўл қўйган бошқа томон эса ҳеч нарсага жавоб бермаяпти.

Нотиқ аниқ мисоллар келтирар экан, шартномаларни тузишда ҳуқуқ ходимларининг иштироки, суд ва прокуратура ходимлари олдида турган вазифаларга алоҳида тўхталди. Шартномаларни тузишда нималарга эътибор бериш кераклиги батафсил тушунтириб берилди.

Семинарда Республика Озиқ-овқат — сабзавот—шароб саноати концерни раиси Б. Носиров, Тошкентдаги «Компрессор» ишлаб чиқариш акциядорлик жамиятининг раҳбари В. В. Фрошгейзер, Тошкент туманидаги М. Фозилов номли жамоа хўжалигининг раиси С. Муҳаммаджонов, Республика хўжалик судининг раиси М. Э. Абдусаломов ва бошқалар сўзга чиқиб, ислоҳотларни амалга ошириш ва мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришда шартномавий муносабатларни тўғри йўлга қўйишнинг аҳамияти, бу ишлар қандай олиб борилаётгани, вужудга келган муаммолар ва уларни ҳал этиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида сўзладилар.

Семинар ишида Тошкент вилояти ҳокими Э. Рўзиев, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов, Сирдарё вилояти ҳокими Ғ. Ҳасанов қатнашдилар.

ТАРИХИМИЗНИНГ НУРЛИ САҲИФАСИ

***ЯРИМ АСРДАН** буён жаҳон ҳамжамиятида тинчлик ва осойишталик таянчи, инсон ҳуқуқларининг толмас ҳимоячиси сифатида танилган ва нуфузи тобора ортиб бораётган халқаро ташкилот— Бирлашган Миллатлар Ташкилотига республикамиз муносиб равишда аъзо бўлган кунга тўрт йил тўлди.*

Ана шу ўтган вақт мобайнида Ўзбекистон БМТ аъзоси сифатида ўзининг тинчликсевар сиёсати, халқлар ўртасида дўстлик, ҳамкорликни мустаҳкамлашдаги амалий фаолияти билан юксак обрў, эътибор қозонди ва унинг мавқеи тобора ортиб бормоқда. Ўтган йили, БМТ ташкил этилганлигининг эллик йиллигига бағишланган тантаналар чоғида бу йирик анжуман иштирокчиларининг мамлакатимизга бўлган самимий ҳурмати янада яққолроқ сезилди, меҳр туйғуси ортди. Айни пайтда 150 давлат бошлиқлари қаторида тантаналарда қатнашган юртбошимиз Ислом Каримов нутқида БМТ ўз зиммасидаги эзгу ниятларни ҳаётга тадбиқ этиш йўлида анчагина муваффақиятларга эришганлигини, унинг жаҳон халқлари олдидаги хизматлари буюк эканлигини эътироф қилди.

Ўзбекистон бу халқаро ташкилотнинг энг ёш аъзоларидан бири бўлишига қарамай, халқаро миқёсда дадил қадам ташламоқдаки, натижада у Марказий Осиёда ўзининг изчил ташқи сиёсати билан қисқа муддат ичида танилди.

Инсоният тақдирига оид долзарб масалалар юзасидан Республикамиз раҳбарияти билдираётган таклифлар кўпчиликни қизиқтира бошлади. Бу бежиз эмас, албатта. Бунинг учун юртбошимиз Ислом Каримовнинг БМТнинг юбилей сессиясида сўзлаган нутқида кўтарилган муаммоларга назар ташлашнинг ўзи кифоя қилади.

Президентимиз нутқи дастлабки дақиқаданоқ қатнашчилар эътиборини ўзига қаратди. Чунки унинг биринчи жумлаларидаёқ БМТ олдида турган энг долзарб масалаларга доир таклифлар ўз ифодасини топди. Шулардан бири — минтақавий хавфсизлик ва барқарорлик масаласи эди. Унинг муҳимлиги шундаки, кейинги эллик йил ичида ер куррасида бирон кун бўлсин минтақавий уруш-жанжаллар тинган эмас. Ҳали бу ерда улар кўтарилиб турибди ва кўплари ҳозирда ҳам давом этмоқда. Корейс ярим ороли, Вьетнам, Яқин Шарқ, Тоғли Қорабоғ, Афғонистон, собиқ Югославия сарҳадлари... каби минтақавий «оловли нуқталар» бу вақт ичида сон-саноқсиз қурбонларга сабаб бўлди. И. Каримов минтақавий уруш-жанжалларни тугатиш ва бу масаладаги БМТнинг вазифаси ҳақида гапирар экан, уларни ҳал этиш ялпи тинчликни барқарор қилишнинг асосий ва бирдан-бир тўғри йўли эканлигини алоҳида қайд этди.

Президентимиз бу масалани назарий жиҳатдан асослаш билан чекланмасдан, уни Марказий Осиё минтақасидаги долзарб халқаро вазият билан боғлади ва жаҳон ҳамжамиятини бу ердаги қон тўкилишига барҳам беришга қаттиқ даъват этди. «Афғонистонда давом этаётган уруш, — деди у, — Марказий Осиёнинггина эмас, бутун дунёнинг тинчлиги ва хавфсизлигига таҳдид солиб турибди». Шу билан бирга И. Каримов 17 йилдан буён давом этаётган ва минглаб кишиларнинг умрига

> ***1992 йил 2 мартда — Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилинган эди***

завол бўлаётган бу қонли фожианинг таъсири Ўзбекистон билан бевосита қўшни Тожикистон республикасидаги вазиятнинг кескинлашувига сабаб бўлаётганлигини таъкидлайди. Бу ҳол ўз навбатида ушбу минтақадаги кескинликнинг янада кучайишига олиб келмоқда, деди у.

Нутқда ана шу муҳим халқаро муаммога эътибор бериш лозимлиги масаласини кўтариш билан чекланмасдан, уни ҳал қилиш йўллари ҳам кўрсатилган, тинчликнинг тикланиши эса бу минтақа халқлари учун нақадар катта-кулай шарт-шароитлар яратиши мумкинлиги ҳақида аниқ фикр-мулоҳазалар ифода этилган.

Шунингдек, Ўзбекистон Президенти БМТ минбаридан туриб, нафақат Марказий Осиё халқлари, балки умуман жаҳон экологияси учун катта хавф-хатарга айланиб қолган Орол денгизи муаммосига тезда эътибор бериш умум инсоний вазифалардан бири эканлигига жаҳон ҳамжамияти диққатини яна бир карра қаратди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, БМТнинг юбилей анжуманида сўзланган нутқнинг улкан аҳамияти Ўзбекистоннинг жаҳон ёки минтақавий долзарб муаммолар юзасидан билдирган фикр-мулоҳазалари ва улар билан боғлиқ таклифлар билан чекланмайди, албатта. Унда юртбошимиз жаҳон ҳамжамиятига собиқ совет минтақасида қад кўтарган ёш мустақил давлатлар номидан, Ўзбекистон тимсолида, мурожаат қилиб, уларнинг умумдунё жараёнига фаол иштирок этишларини таъминлашга шароит яратиш, бу борада маънавий, зарур ҳолларда моддий жиҳатдан кўмак кўрсатиш лозимлиги ҳақида алоҳида тўхталиб ўтди. «Ислоҳотларнинг изчиллиги ва олға босишини, — деди у, — демократиялаштириш ва эркин бозор иқтисодиёти йўлининг тўғрилиги, барқарорлик ва мунтазам ривожланиш, барча тинчликсевар мамлакатлар билан ўзаро фойдали, тенг ҳуқуқли муносабатларни йўлга қўйишни бундан буён ҳам таъминлаб бориш, шу билан жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаш биз учун ўта долзарб вазифадир».

Ана шу айтилган сўзларнинг нақадар тўғри эканлигини кўрсатувчи қатор воқеалар Америка тупроғининг ўзидаёқ содир бўлганлигини кўрамиз: Президентимиз Оқ уйда АҚШ вице-президенти Альберт Гор билан учрашди. Суҳбат чоғида икки томонлама муносабатларни янада ривожлантириш, МДҲдаги бугунги вазият ҳамда Марказий Осиё минтақаси хавфсизлигига дахлдор масалалар муҳокама қилинди, сўнгра Америка ишбилармон доиралари билан учрашув ҳам бўлиб ўтди. Ислом Каримовнинг яқинда Швейцариянинг Давос шаҳридаги анъанавий иқтисодий анжуманда иштирок этиши ва у ердаги мулоқотлар ҳам мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамиятидаги нуфузини янада оширди. Бу ташриф БМТ баён этган йўл-йўриқлари мустақил республикамизда изчил тадбиқ этилаётганлигини кўрсатди.

Умуман олганда Ўзбекистоннинг БМТга қабул қилиниши ёш мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Юртимиз жаҳон ҳамжамияти олдида ўзининг сиёсий, маънавий етуклигини, келажаги порлоқ иқтисодий заминга эга эканлигини намоён этмоқда.

Баҳриддин МАННОНОВ,
Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти директори ўринбосари.

ТУҲФАНИНГ АФЗАЛИ — КЎНГИЛ СЎРАМОҚ

Ўтган йили вилоятимизда давлатга пахта топшириш режаси катта сафарбарлик, улкан меҳнат эвазига бажарилди. Унда қишлоқ жойлардаги барча ёшу-қари қатнашди, десак хато бўлмас. Пахтакорларга шаҳарлик турли касб эгалари ҳам кўмаклашиб турдилар. Шу муносабат билан Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгаши ҳамда деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Тошкент вилояти қўмитаси ғалабага муносиб ҳисса қўшган, пахта йиғим-теримида фидойилик қилган 100 нафар кишига «Тошкент минерал сувлари» санаторийсига бепул йўлланма берди ва улар деярлик бир вақтда даволанишга жўнатилди.

Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгаши ва деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси раҳбарлари куни-кеча дам олаётганлар ҳузурига бордилар. Бундан мақсад — улар билан учрашиш, ҳол-аҳволларидан хабар олиш, кайфиятларини билиш эди. Улар даво муолажалари, ётоқ жойларини оилавий дам олиш хоналарини кўздан кечирдилар.

Катта залда бўлган учрашув ҳаяжонли ва қизиқарли ўтди.

— Вилоятимиз кейинги йилларда пахта режасини бажара олмай келарди, — деди учрашувда Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгашининг раиси Муҳайё Тўлаганова. — 1995 йил кескин бурилиш йили бўлди. Унда сизларнинг муносиб ҳиссаларингиз ҳам бор. Ўйлаймизки, бу ерда яхши даволаниб, кўнгилдагидек ҳордиқ чиқариб, оилаларингиз бағрига, меҳнат қучоғига қайтасизлар. Республикамизнинг беш йиллиги нишонланадиган йилда янада самарали меҳнат қиласизлар...

— Бу ерда даволанаётганларнинг ҳаммаси мусобақа ғолиблари, — деди деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси раиси Камолжон Шодиметов. — Фақатгина бизнинг қўмитамиз ўз ҳисобидан элликта йўлланма ажратди. Бунинг учун уч юз минг сўм атрофида маблағ сарфладик. Улар ўзларининг фидокорона меҳнатлари учун шундай тақдирландилар.

Даволанаётганлар орасида турли ёшдаги кишиларни, турли миллат вакилларини кўриш мумкин эди. Уларнинг умумий касблари пахтакор.

Кунига 300 килограммдан ошириб мавсум давомида олти тоннадан зиёд пахта териб, Қуйичирчиқ тумани меҳнаткашларига намуна бўлган, «Гулистон» жамоа хўжалигининг аъзоси Анорхон Назарова санаторийда соғломлаштириш ва дам олиш учун яхши шароитлар яратилганини таъкидлар экан, ғамхўрлик учун касаба уюшмаларига раҳмат айтди. Оққўрғон тумани деҳқончилик-саноат мажмуи иқтисодчиси Қаҳрамон Шойзоқов санаторий тиббиётчилари қулай имкониятлар яратиб беришганини мамнуният билан гапирди. Биз бу ғамхўрликдан беҳад миннатдормиз, 1996 йилда янада унумли ишлашга ваъда берамиз, — дейишди улар.

Учрашув охирида юқори меҳнат ютуқларига эришган механизаторлар, бригада бошлиқлари, теримчилар, маданият ходимлари, тиббиёт ходимларига касаба уюшмасининг қимматбаҳо совғалари топширилди.

Б. ПЎЛАТОВ,
Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгаши матбуот марказининг мудири.

Фан — ишлаб чиқаришга

«СИҲАТ» ДЕБ АТАЛДИ

Ўзбекистон Фанлар Академияси Ўғит институти олимлари ғўзанинг баргини тўкадиган янги самарали дори ишлаб чиқдилар.

Олдинги дориларга нисбатан анча зарарсиз бўлгани учун унга «Сиҳат» деган ном берилди. Дори маҳаллий чиқиндидан тайёрланади, шунинг учун анча арзон ҳам тушади. Айниқса, унинг ҳар қандай ҳароратда кучини сақлаб қолиши ва ғўзага таъсир қилиши қишлоқ хўжалигида катта аҳамиятга эга.

— Биз бу дефолиантни илк бор ўтган йилги пахта йиғим-терими мавсумида оммавий миқёсда қўлладик, — деди институт директори Султон Усмонов. — Республика Қишлоқ хўжалиги вазирлигидан олинган маълумотга қараганда, хлорат магнийга нисбатан бу кимёвий дори қўлланилган жойларда кўпроқ ҳосил олинган. Агар ундан ҳамма жойда тўғри фойдаланилганида, янада юксакроқ натижаларга эришиш имкони бор эди.

Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаётган «Сиҳат» дефолиантини барча минтақаларда қўллаш мумкин. Шунинг учун ҳам кейинчалик уни бошқа Марказий Осиё республикаларига экспорт қилса бўлади.

Адиба ОТАЕВА,
ЎзА мухбири.

33-механизациялашган кўчма жамлама бунёдкорлари Чинозни ободонлаштиришга салмоқли ҳисса қўшиб келмоқдалар. Улар бу шаҳарда ўнлаб катта-кичик биноларни барпо этишган. Ушбу суратларда жамлама жамоаси қурган 150 ўринли янги чойхона биноси, ҳамда илғор бинокорлардан Гулнора Турмашова, Абдурасул Содиқов ҳамда Достон Қосимовларни кўриб турибсиз.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

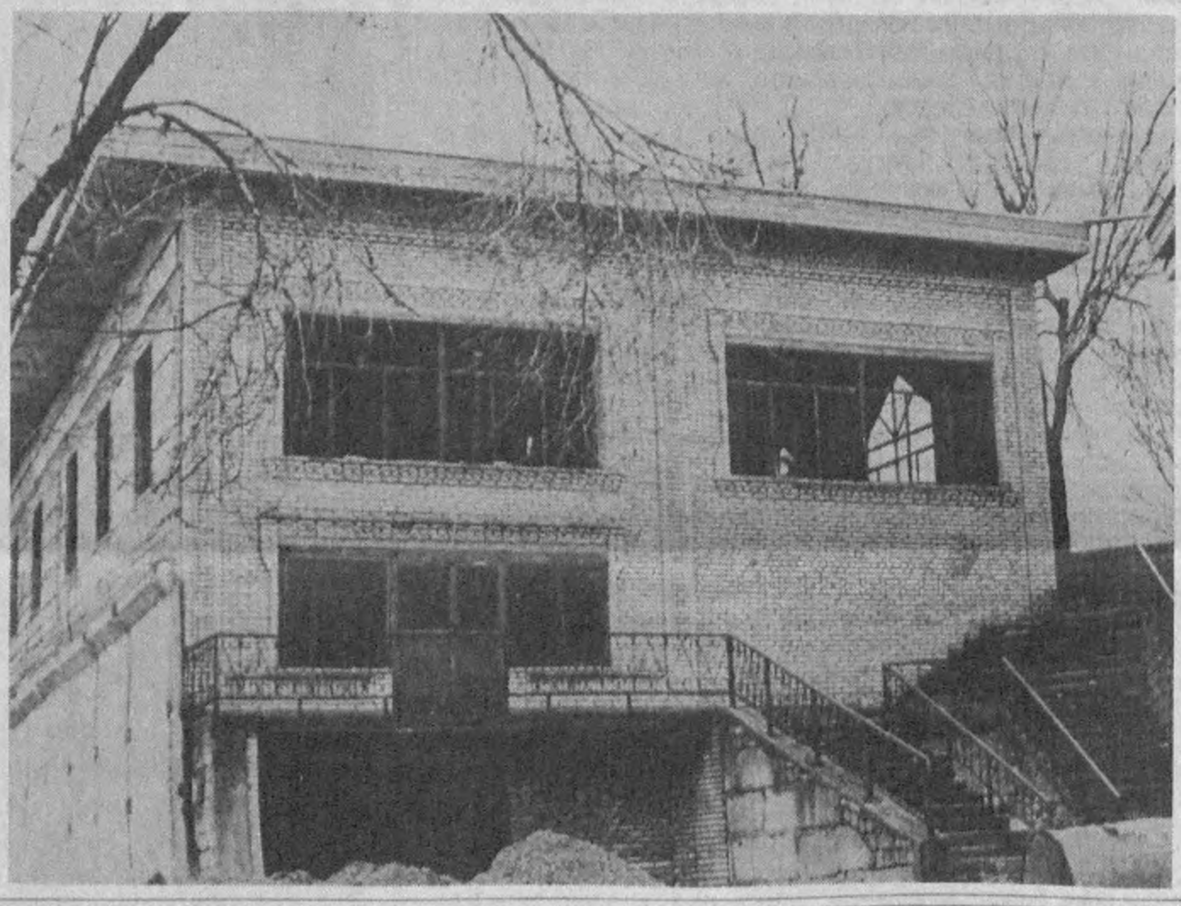

Ҳурматли «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти!

Мен асли Бекободнинг Улуғбек номли жамоа хўжалигиданман. Бозор муносабати билан қишлоқларда хусусийлаштириш бошлангач, бу ишдан четда қолмай, деҳқон-фермер хўжалигини ташкил этишга рухсат беришларини сўраб, туман ҳокимлиги ва жамоа хўжалиги раҳбариятига мурожаат қилдим. Илтимосимни инобатга олишди. Туман ҳокими, жамоа хўжалиги бошқаруви ва Дўстлик қишлоқ фуқаролар йиғинининг қарори чиқиб, 1994 йил охирида хўжаликнинг 24,5 гектар майдондан иборат боғи ва 9,2 гектар ер майдонида «Камолбой» номи билан деҳқон-фермер хўжалигини ташкил этдим. Ўтган йили 36,5 тонна ҳўл мева, 14,8 тонна пахта, 5 тонна картошка, 9,3 тонна арпа етиштирдим. Ҳосилдорлик боғ ва ер хўжалик ихтиёрида бўлган бурноғи йилдагига қараганда анча юқори бўлди. Бунга оила аъзоларим билан бутун куч ва имкониятларимизни ишга солиб, эришдик. Аммо идорама-идора юриб, у ердаги ходимларнинг қош қовоғига қараб, ҳужжат расмийлаштиришга қараганда ер чопиб, экин экиб, ҳосил етиштириш минг чандон енгил экан. Буни мен ҳозир ўз бошимдан кечиряпман. Ҳа, сарсон-саргардонлигим аслида хўжаликдан ажратилган ерни расмийлаштириб олмоқчи бўлган кунимдан бошланди. Шу мақсадда ўтган йили туман ҳокимлигига мурожаат қилгандим. У ерда менга хўжалик бошқаруви раиси Нормурод Эсоновнинг «Камоловнинг ҳужжатлари нотўғри, шу сабабли расмийлаштиришни тўхтатиб туринглар» деб ёзган хати борлигини, аввал ана шу «нотўғри» жойини тўғрилашимни маслаҳат беришди. Бироқ, бу ишнинг уддасидан чиқиш жуда ҳам қийин бўляпти. Негаки, бошқарув раиси менинг 1995 йил июль ойида ярим йиллик хўжалик ҳисоботи таҳлил қилинган йиғилишда уни танқид қилганимни ҳали-ҳамон кечиролмайди. Ўшанда «ҳап сеними» деб қўйган экан, ҳанузгача йўлимга тўсиқ ташлашдан эринмаяпти. Айтишича, экин майдонлари ҳужжатда кўрсатилганидан бироз кўпроқ эмиш. Наҳотки хўжаликка қарашли бўлган пайтда 33,7 гектар бўлган боғ ва ер майдони деҳқон-фермер хўжалиги қўлига ўтгач бирданига кўпайиб кетган бўлса?!

Бошқарув раиси билан фермер ўртасидаги ўзаро зиддиятга туман прокуратураси ва матбуот ҳам аралашди. Аммо, вазият ўзгаргани йўқ. Ҳалигача қонуний ҳужжатларимни расмийлаштириб ололмаяпман. Хўжалик бошқаруви раиси ўз айтганида маҳкам туриб олган. Туман ҳокимлиги эса унга қарши ҳеч нарса демайди. Бундай муносабат ўз навбатида Улуғбек номли жамоа хўжалиги ва умуман туманда ислоҳот ва хусусийлаштириш ишларига салбий таъсир кўрсатяпти. Наҳотки бир раҳбарнинг шахсий ғаразли умумий ишдан устун бўлса? Наҳотки қишлоқда мулкдорлар синфини вужудга келтириш энг муҳим, устивор вазифалардан бири қилиб қўйилаётган бир пайтда бизнинг хўжалигимизда тадбиркорларга нисбатан бундай нотўғри муносабат ҳеч кимни ташвишга солмаса?

А. КАМОЛОВ.

«Тошкент ҳақиқати» бонг уради

БЕКОБОДДА ИСЛОҲОТ СУСТ БОРЯПТИ. НЕГА?

ОЁҚДАН ЧАЛМАНГ-ДА, РАИС БУВА

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ иқтисодий ислоҳотнинг туб таркибий қисми, Буни эндиликда на қишлоқда ва на туман марказида ҳеч ким рад этолмайди. Хўжалик раиси Нормурод Эсонов билан А. Камоловнинг шикоят хати юзасидан суҳбатлашганимизда ҳам у ана шу оддий ҳақиқатни бир неча марта такрорлади, фақат такрорладигина эмас, ҳатто, хўжаликда шу йўналишда олиб борилаётган «кенг кўламли» ишлар ҳақида гапириб ҳам берди. Фермер хўжалигини ташкил этиш истагини билдириб, бошқарувга 24 киши ариза билан мурожаат қилганлигини ҳам таъкидлади.

— Абдураҳмон Камолов қишлоқдаги дастлабки фермер экан, нега ҳалигача ер ҳақидаги ҳужжатлари расмийлашмади? — сўрадик ундан масалани кўндаланг қўйиб. — Ахир у бир ярим йил олдин барча қонун-қоидалар билан боғ ва ерни хусусийлаштириб олган, ўтган бир йил давомида оила аъзолари билан меҳнат қилиб, кутилганидан ҳам зиёда ҳосил етиштирган бўлса, мана шунинг ўзи ҳам унинг ерга эгалик ҳуқуқини тўла тасдиқламайдими?

Раис масаланинг шу тарзда кўндаланг қўйилишини кутмаган эканми, яна гапни чувалатиб, хўжалик фаолияти, ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар ҳақида сўзлай бошлади. Биз «Камолбой» фермер хўжалигини ташкил этиш ҳақидаги бир даста ҳужжат нусхаларини унинг олдига қўйиб, бошқарув раҳбарининг сўзи ва амалий иши ўртасида нега бунчалик катта фарқ борлиги сабабини суриштирдик.

— Ахир Камоловнинг фермер хўжалиги барча қоидаларга асосланиб, хўжалик тузган комиссия иштирокида ташкил этилган экан-ку?!

Афсуски, раис бу эътирозларга қарши ўз эътирозини билдиролмади. Дарҳақиқат, тадбиркор Абдураҳмон Камоловнинг боғдорчиликка ихтисослашган фермер хўжалигини тузиш ҳақидаги аризаси олингач, хўжалик бошқаруви йиғилиши 1994 йил 14 августда «Боғ бригадасини шу боғда жойлашган дам олиш маскани билан А. Камолов раҳбарлигида хусусийлаштириш ва боғдорчилик фермер хўжалигини ташкил этишга рухсат бериш ҳамда унга боғдаги кўп йиллик мевали дарахтлар ва бино иншоотларини ажратиб бериш тўғрисида» қарор чиқарган эди. Бошқарув тузган бош ҳисобчи, бош ҳосилот, бош муҳандис, ер тузувчи муҳандис ва тажрибали мутахассислардан иборат ўн кишилик комиссия орадан кўп ўтмай хўжалик боғидаги мевали ва манзарали дарахтларни, барча жиҳозлар, техника ва бошқа мавжуд воситаларни бирма-бир санаб, ҳисоблаб чиқди. Ер майдонларини қайта-қайта ўлчади. Туман ер тузиш бўлими бошлиғи А. Қурбонов, Дўстлик қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Қ. Қодиров, комиссия раиси, бош ҳосилот А. Зокиров, ер тузувчи муҳандис А. Шермуродов умумий майдони 24,5 гектарлик боғ ва 9,2 гектардан иборат экин майдонлари саҳни харитасини чизиб, ўз имзолари билан тасдиқлаб бердилар. Шундан сўнг Дўстлик қишлоқ фуқаролар йиғини ва туман ҳокимлиги қарор чиқариб, комиссия хулосасини тасдиқлади. «Камолбой» номи билан аталган хусусий жамоа боғдорчилик фермер хўжалигининг низомини рўйхатга олиш, молиявий ишларни олиб бориш учун «Тадбиркор» банкида жорий ҳисоб рақами очиш, солиқ тўловларини белгилаш ҳамда муҳр ва штамп олишга рухсат берди. Ушбу ҳужжатларга биноан фермер хўжалиги ўзи учун ажратилган мевали дарахтлар, бино ва иншоотлар, иссиқхона, қишлоқ хўжалик техникаси, автотранспорт ҳамда тегишли ер майдонини ажратиб оладиган, мустақил юридик хўжалик сифатида Улуғбек номли жамоа хўжалигидан бўлиниб чиқадиган бўлди. Жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Н. Эсонов ва фермер хўжалиги раҳбари А. Камоловнинг имзолари ҳамда хўжалик муҳри билан тасдиқланган далолатнома бўйича бошқарув комиссияси ўз акти билан қайд этган ер ва мулкни хўжалик ҳисобидан чиқариб, фермер қабул қилиб олди. Шунингдек, А. Камолов ўзаро шартнома билан хўжаликдан сотиб ва ажратиб олинган боғ ва жиҳозларнинг 296,607 сўмлик ҳақини ҳар йили 10 фоиз миқдорида тўлаб, 2005 йилгача қутуладиган бўлди. Улуғбек номли жамоа хўжалиги эса имкониятга қараб, фермер хўжалигини техника ва сув билан таъминлашни ўз зиммасига олди.

Фермер хўжалиги раҳбари А. Камоловнинг режалаб қўйган ўй ва мақсадлари катта эди. Хўжалик аъзолари, энг аввало, боғ ва экинзорлар ҳосилдорлигини ошириш, таннархини камайтириш ва шу йўл билан даромадни кўпайтиришни ният қилиб қўйишди.

— Бу ишларни йўлга қўйиб олгач, шу ерда мева, сабзавот, сут ва гўштни қайта ишлайдиган цех очиб, мева шарбати, томат, қоқи, печенье, сариёғ, қатиқ, қаймоқ ва бошқа хил маҳсулотларни ишлаб чиқаришни режалаштирганмиз, — деди ўзаро суҳбатда А. Камолов. — Бу маҳсулотларни, энг аввало, қишлоқ аҳолисига арзон нархларда сотамиз. Булардан ташқари ўзаро шартномада қайд этилганидек, жамоа хўжалигидаги болалар боғчасини ҳам йил бўйи ҳўл мева билан таъминлаяпмиз.

Фермер хўжалигининг барча аъзолари хусусий мулк эгаси бўлгач бир йил мобайнида астойдил меҳнат қилиб, боғдан шу пайтгача сира ҳам олинмаган мўл ҳосил олдилар. Жами ҳосил бир йўла 11 тоннага кўпайди. Бўш майдонларда 14,8 тонна пахта, 7,6 тонна қовун-тарвуз, 5 тонна картошка етиштирилди. Даромадлар ҳам шунга яраша бўлди, албатта.

Бироқ жамоа хўжалигида ўтган ярим йиллик ҳисобот йиғилишида фермер. А. Камолов бошқарув раиси номига бир оғиз танқидий фикр айтди-ю, балога қолди, ҳамма ишлари чаппасига айланиб кетди.

— Шахсий ғараз умум ишидан устунлик қилди, — дейди энди у оғир уф тортиб. — Олдин ишимизга ёрдам бериб келаётган бошқарув раиси бирданига тўнини тескари кийиб, ҳар бир қадамимизда сунъий тўсиқ қўйишга ҳаракат қиляпти. Унинг ўзбошимчалиги билан аслида собиқ боғ бригадасига қарашли бўлган 11,7 минг сўмлик 2 та трактор, чизель, плуг, тиркама арава ва бошқа хил техника воситалари боғ ихтиёридан олиниб, пахтачилик бўлимига ўтказиб юборилди. Ер бўйича давлат қоғозини олиш ҳам раиснинг аралашуви билан ҳалигача ҳал этилмай келяпти. Туман ҳокимига ҳам, прокуратурага ҳам арз билан бордим, аммо, шикоят ва аризаларим барчаси фойдасиз тугади. Мен каби оддий фермернинг дилидан чиққан минг оғиз фарёддан раисимиз айтган бир оғиз сўзнинг тоши оғирлик қилди. Мен қорнимга эмас, қадримга, бутун республикада тез қарор топиб бораётган хусусийлаштириш иши, фермерлик ҳаракатининг бизнинг туман ва хўжалигимизда қадрсиз бўлиб қолаётганлигига ачинаман, холос.

Республикамиз Президенти И. Каримов Вазирлар Маҳкамасида яқинда бўлиб ўтган мажлисда сўзлаган нутқида қишлоқда мулкдорлар синфини вужудга келтириш тўғрисидаги масалага эътиборни қаратар экан, биринчи галда ислоҳотларнинг олға силжишига тўсқинлик қилаётган сабабларга барҳам бериш лозимлигини таъкидлади. Ҳа, хўжалик юритишнинг янги шаклларига ўтишда эскича муносабатларнинг ҳар қандай кўринишларига асло ўрин бўлмаслиги лозим. Ана шуни унутмаслик керак.

ЮЗАКИ МУНОСАБАТНИНГ ХУНУК ОҚИБАТЛАРИ

УЛУҒБЕК номли жамоа хўжалигида деҳқон-фермер хўжаликларига, тўғрироғи, қишлоқда ислоҳотларни амалга оширишга муносабат ана шундай ачинарли аҳволда экан, умуман, Бекобод туманида бу муҳим ишга қандай қарашяпти? Биз шу масала юзасидан туман ҳокими ёки ҳоким муовинлари билан учрашиб, хўжаликларда ислоҳотлар қандай амалга оширилаётгани тўғрисида, ҳокимнинг бир чимдим суҳбатини олиш учун боргандик. Афсуски, ҳоким Муҳаммадали Расулов қабулига кириш имкони бўлмади. Тўғрироғи, у зарур иши борлигини баҳона қилиб, биз билан бир лаҳза суҳбатлашиш учун вақт ажратмади. Шундан сўнг турли ташкилотларда бўлиб, ўзимизни қизиқтирган саволларга жавоб топишга ҳаракат қилдик.

Мана, дастлабки таассуротларимиз: туман хўжаликларида иқтисодиётда туб ўзгаришларга эришиш ва бозор муносабатларига мослашиш, қўшма корхоналар ташкил қилиш, хорижий маблағларни жалб қилиш, кичик ва хусусий корхоналарни ривожлантириш, қишлоқларда янги иш жойларини очиш, аҳолига хизмат кўрсатишни ривожлантириш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳозирги кун талабларига мутлақо жавоб бермайди.

Ҳокимлик кадрлар билан ишлаш, уларнинг масъулиятини ошириш юзасидан жиддий иш олиб бораётгани йўқ. Шу сабабли кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари ташкилотчилик ва ишбилармонлик қилолмаяптилар. Ойбек номли, «Авангард», «Сарюз», «Турон» жамоа хўжаликларида бошқарув раисларининг уқувсизлиги ва ишларни бўлса-бўлар, бўлмаса ғовлаб кетар қабилида олиб бораётгани сабабли деҳқончилик ва чорвачилик режалари бажарилмай қолди. Айниқса, фермер хўжаликларини ташкил этиш ва уларга ўз вақтида ёрдам кўрсатилмаётгани бу янги ишнинг оқсаб қолишига, баъзи жойларда эса, ҳатто, кишиларнинг ҳафсаласи пир бўлишига олиб келяпти. Фикримизнинг далили сифатида бир неча мисоллар келтирамиз. Ўтган йили туманда 138 та деҳқон-фермер хўжаликлари ташкил этилиб, уларга 1410 гектар ер ажратиб берилган эди. Сўнг нима бўлди, дерсиз? Жамоа хўжаликлари раҳбарлари фермерларнинг рўзғорини бошқа қилиб беришди-ю, аммо, кейин уларнинг ҳолидан хабар олмай, нимадан зориқаётганини сўрашни ҳам хаёлларига келтирмадилар. Чорвачиликка ихтисослашган фермер хўжаликлари бундай «ўгайлик»нинг азобини биринчи бўлиб ўз бошларидан ўтказдилар. Бу эса фермер хўжаликларида моллар бош сони ҳамда гўшт ва сут етиштириш миқдори кескин камайиб кетишига олиб келди. Жумладан, бир йил мобайнида «Бўстон» фермер хўжалигида қорамоллар 454 бош, Ойбек номли жамоа хўжалигидаги хусусийлашган 4 та фермада 395 бош, «Нурафшон» жамоа хўжалигида 219 бош камайди. Туман бўйича эса бу рақам 3404 бошни ташкил этди. Соғин сигирлар 739 бошга, қўй ва эчкилар 222 бошга, чўчқалар эса 4848 бошга қисқарди. Ҳар бош сигирдан соғиб олинган сут миқдори 857 килограмм озайди. Хўжаликларнинг раҳбарлари эса «қишлоқда ислоҳотни ўтказдик, чорвачилик ва паррандачилик фермаларини кимошди савдоларида сотдик, жамоа мулкини хусусийлаштирдик, энди қолган ишни мулкдорларнинг ўзлари қилаверадилар», деб чучварани хом санаб юравердилар. Назорат ва ёрдам бўлмагани сабабли кўпгина фермер хўжаликлари ердан ўз билгилари бўйича нотўғри фойдаланмоқдалар. Кейинги бир йилда ҳокимлик 26 фермер хўжалиги натижаларини ўрганиб, улар фаолиятини бекор қилди ҳамда ер тўғрисидаги қонунни бузганлиги учун иккита деҳқон-фермер хўжалиги ишини, ҳатто тергов органларига оширишга мажбур бўлди.

Туманда иқтисодий ислоҳотларга бўлган ўгай муносабатни яна қуйидаги мисолларда ҳам кўриш мумкин. Ўтган йили хўжаликларда 150 та ер бўлакларини ижтимоий соҳалар учун сотиш режалаштирилган эди. Аммо, эътиборсизлик сабабли бирор бўлак ер майдони ҳам ўз эгасини топмади. Кимошди савдосида сотилиши лозим бўлган 110 та ер бўлакларидан атиги 20 тасигина савдо қилинди, холос. Шунингдек, давлат мулки ҳисобидан чиқарилган корхоналарнинг акцияларини сотиш ҳам ўлда-жўлда бўлиб қолаётгани асосан ислоҳотларга панжа орасидан қаралаётгани натижаси бўляпти.

Ҳа, Бекобод тумани қишлоқларида ислоҳотлар жуда суст боряпти, у кутилган натижаларни бермаяпти. Бунга эса, энг аввало, янги мулкдорларга ўзларини ўнглаб олишлари ва тезда оёққа туриб кетишлари учун хўжалик раҳбарларининг зарур шарт-шароитлар яратиб бермаётганликлари сабаб бўляпти. Ислоҳотлар юзакичиликни, менсимай қарашни ёқтирмайди, у амалий ҳаётда ўз ечимини топсагина кутилган натижани беради. Зеро, Республика Вазирлар Маҳкамасида 1995 йил якунлари ҳамда жорий йилдаги вазифаларга бағишланган мажлисда ҳам ана шу масалаларга алоҳида урғу берилди. Бекобод тумани раҳбарлари ҳам ушбу оддий ҳақиқатни яхши тушуниб олишлари лозим.

Рафиқ ТУРСУНОВ,
Ҳусан СУЛАЙМОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.

8 МАРТ

ХОТИН - ҚИЗЛАР КУНИ

ДУНЁ БЕШИГИНИ ТЕБРАТУР АЁЛ...

БОРЛИҚ ГЎЗАЛЛИГИ СИЗ БИЛАН!

МЎЪТАБАР оналар, муҳтарама опа-сингилларнинг уй бекаси, нафосат соҳибаси эканликлари, вафодорлиги, меҳнатсеварликда, шижоатда эркаклардан қолишмаслиги кўп бора таранум этилган. Улар тимсоли қуёшга, ойга қиёсланган. Оналар бардоши, Ватанга, эл-юртга муҳаббати, фарзандларига жон фидолиги борасида қанчадан-қанча шеърлар, достонлар битилган, асарлар ёзилган. Урушга кетган ўғлонларини ҳамон тиқ этса эшикка қараб, умид билан кутаётган момолар, ёстиқдошидан келган қора хатни эслаб ҳамон юм-юм кўз ёш тўкаётган оналар садоқати олдида ким тиз чўкмайди, дейсиз.

Ҳа, аёл — она деган буюк ном! Аёл — у бизнинг борлиғимиз! Аёл — бу олам мунавварлиги! Аёл — бу гўзаллик тимсоли, дунёни тебратувчи қудрат! Аёл — бу мардлик, матонат, орият ва фидойиликдир! Аёл бор жойда аллалар янграйди. Аёл бор жойда муҳаббат ниҳоли туп қўйиб, барг ёзади. Аёл бор жойда қут-барака файзиёб бўлади. Аёл — бу келинчак! Табиат улардан нур ва баҳра олиб жозибага бурканади.

Волидаи мухтарамаларимизнинг барча улуғвор хислатларига мужассам баҳо сифатида ҳадисда қайд қилинган «Жаннат оналар оёғи остидадир» деган сўзларни келтириш мумкин. Бу лутфлар оналарнинг буюк эҳтиромга лойиқликларини, сизу бизни оқ ювиб, оқ тараб улғайтирган қалби дарё сиймолар олдида бурчли эканлигимизни эслатувчи даъвати калом ҳамдир.

— Она шижоати, жасоратига тенг келадиган куч йўқ, — деган эди алломалардан бири «Тафаккур гулшани» китобида. Бу бор гап. Она жасорати таҳсинларга лойиқ. Мана бу воқеа бундан анча йиллар олдин рўй берган бўлсада, худди кечагидек кўз ўнгимизда. Маҳалламизда эндигина хонадон эгалари кўчиб кирган янги уйга нокаслар ўт қўйиб кетишди. Машина рақамсиз бўлгани учун, безориларнинг қочаётганларини кўрганлар ҳам доғда қолдилар. Йиғилганлар тобора авж олиб бораётган алангани бартараф этиш билан овора эдилар. Уй бекаси бирдагина «болам қани, болагинам қани» дея дод солди. У саросимада бўлиб ёнғин бошланганини сезмаган экан. «Ҳозиргина ҳовлида велосипед миниб юрувди, болам қани» деб уввос тортарди она.

Ўт ўчирувчилар хоналар ичига ўзларини урдилар. Бола топилмади. Атрофда ҳам йўқ эди. Шунда аёл ўт ўчирувчиларнинг биридан ёнмас кийим бериб туришларини илтимос қилди. Олдинига улар ҳайрон бўлишди. Кейин ўзини юлиб ташлаётган аёлга кийим беришди. Аёл ловуллаётган олов ичига кириб кетди. Орқасидан ўт ўчирувчилар изма-из бордилар. Орадан бир оз вақт ўтгач, анча куйган болани, беҳол онани кўтариб чиқишди.

Ўшандан буён анча йиллар ўтди. Ёнғин билан боғлиқ таассуротлар сўнди. Аммо ана шу воқеа қачон эсланса, одамлар ўзини ўтга отган она жасорати ҳақида ўзгача ҳаяжон билан гапиришади.

Оналар жасорати ҳақида гап кетар экан, бу борада барча миллат оналари бирдек тенгдир, деймиз. Ўзбек оналари каби рус, чечен, тожик, грузин, озар, арман оналари ҳам тинчлик-хотиржамлик истайдилар. Улар ҳам ўз фарзандларига меҳрибонлар. Ўқлар ёмғири остида Чеченистонда ўлимга тик қараб юрган рус оналари, бомбалар портлашига қарамай ҳаётдан кўз юмган ўғиллари устида чирқираётган чечен оналари, амал талашув тўқнашувларида беҳуда қурбон бўлаётган ўғлонларини қучоқлаб дод солаётган тожик оналари бардоши бунинг ёрқин далилидир.

Аёл жасорати унинг меҳнатида ҳам намоён. Ўтган йилнинг ёзи эди. Бекободлик машҳур пахтакор, Меҳнат Қаҳрамони Адолат Рўзматова билан далада учрашиб қолдик. Неча-неча йиллардан буён она заминга қалб қўрини бағишлаб «Оқ олтин»дан тоғлар яратган бу аёлда ҳамон ўша ёшлик йилларидагидек ғайрат-шижоат сезилиб турарди.

— Пахтага қандай ихлос қўйсак, ғаллага ҳам худди шундай меҳр беряпмиз, — деди у. — Республикамиз ғалла мустақиллигига эришса, истиқлолимиз самараси кўзга яққол ташланади.

Ўрим мавсумидан кейин опа билан телефонда боғландик. Эллик гектар майдондан 45 центнердан дон ҳосил олибди. Уни табриклаб, омадлар тиладик.

Опа каби вилоятимизга хизматлари синггган, элим-юртим деб ёниб яшаётган аёллар кўп. Ўртачирчиқ туманидаги «Ўрта сарой» жамоа хўжалиги раиси Муқаддас Холиқова, Пискент туманидаги Саид қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Ҳури Холиқулова, марказий шифохона бош шифокори Меҳриниса Худойбердиева, Қибрай туманидаги 17-ўрта мактаб ўқитувчиси «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» Марҳамат Иброҳимова, Ўзбекистон Республикаси «Халқ ўқитувчиси» фахрий унвони мукофоти билан тақдирланган зиёкор — Зангиота туманидаги 45-ўрта мактаб ўқитувчиси Турсуной Сайдазимова, Олмалиқ шаҳар 7-ўрта мактабнинг таълим-тарбия ишлари бўйича директор ўринбосари, 1-даражали «Соғлом авлод учун» ордени нишондори Мақсуда Алимбоева ва бошқа қатор аёллар шулар жумласидандир.

Байрам арафасида вилоят ҳокими муовини, хотин-қизлар қўмитасининг раиси Сайёра Хўжаева билан мулоқотда бўлдик. Сайёра Отахоновна сўзи давомида вилоят ҳокими бу байрамда меҳнат фахрийларини шарафлашга алоҳида эътибор бераётганлигини таъкидлаб, бизга бир рўйхатни кўрсатди. Рўйхат тизимида ўз даврида топширилган вазифасини сидқидилдан ато этган Лола Алиқулова, Меҳринисо Убайдуллаева, Тожихон Мелибоева, Анастасия Чудная, Раиса Тигай, Вера Тосик каби фидокорлар номи борлигидан дилимиз шодликка тўлди.

Она юртимизда эсган ҳуррият шамоли хотин-қизларнинг эркин фаолиятига равон йўл очди. Юртбошимиз ғамхўрлиги, меҳрибонлиги туфайли она-болаликни муҳофаза этиш, соғлом авлодни камолга етказиш, хотин-қизларнинг ижтимоий ҳаётдаги фаоллигини ошириш масалалари давлат миқёсига кўтарилди. Улар амалий натижалар бермоқда. Ҳозирги пайтда вилоят аҳлининг 54 фоизини ташкил этувчи хотин-қизлар орасидан кўплаб тадбиркорлар етишиб чиқишди. Улар кичик корхоналар очиб, янги иш жойларини кўпайтирмоқдалар. Хотин-қизлар маънавият ва маърифатни ривож топтириш ишларига ҳам яқиндан ёрдам бераётирлар. Вилоятда ўтган тадбиркор хотин-қизлар илмий-амалий анжумани, Қибрай туманида Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмиталари ҳамкорлигида имзоланган шартномалар, хорижий мамлакатлар аёлларининг Тошкент туманига ташрифи чоғида удумларимизни кўрсатишга бағишланган мулоқотлар опа-сингилларимизнинг маънавият борасидаги ислоҳотларда изчил иштирок этаётганликларини кўрсатди.

Кундалик ҳаётимизга қалб нигоҳи билан бир назар ташлайлик. Кўз ўнгимизда нури дийдаларимизнинг нигоҳлари турли қиёфаларда намоён бўлаверди. Уларни гоҳ саратон офтобида бошларига оппоқ дурраларини пешоналари узра танғиб, қадоқ қўллари билан бепоён далаларда ғўзаларга жон бағишлаётган, гоҳ вақт ярим тундан оққанда фермаларда говмишлари билан «тиллашиб» сут булоғини кўпайтиришга интилаётган, гоҳо мустақил республикамизнинг эртанги ворисларига билим ва тарбия беришга ошиқиб мактаблар томон йўл олаётган, ёхуд илм масканларида янгиликлар яратиш мақсадида «нина билан қудуқ қазиётган», гоҳо пешонасини маржон-маржон тер босиб гўдакларни йўргаклаётган, «кўз ёрган» оналарнинг пешонасини силаётган олийжаноб инсонлар намоён бўлади. Мулойим, меҳрли, мазмунларга бой нигоҳлар. Бу нигоҳлар Ватанида тинчлик, осойишталик, хотиржамлик барқарорлиги учун юртбошисидан, ҳукуматдан мамнун, дунёни эзгулик туйғулари ила тебратувчи, гўдак оромини кўзловчи ҳаётбахш, масъум нигоҳлардир. Дилимиз қандайдир ҳисларга тўлади, шеър туғилади:

Айём нашидаси, тотли хаёллар...
Нурга йўғрилгандек чор-атроф гўё,
Борлиқ гўзаллиги — бу Сиз аёллар,
Меҳрингиз тўлқинидан тебранар дунё...

Назира ИСОҚОВА, ўқитувчи.

БАЙРАМГА АТАЛГАН

ЎРТАЧИРЧИҚ. «Янги тўлқин» жамоа хўжалигининг Ўртаовул маҳалласида яшовчи Марзия Бўрибоевани ҳамқишлоқлари ҳунарли, қўли гул келин, деб эъзозлашади. У бор ҳунарини ишга солиб, конфетларнинг ранг-баранг қоғозлари-ю, майда чиқиндилардан чиройли тилла қошлар ясаб, кичкинтойларнинг шодликларига шерик бўлмоқда. Эпли келин ўз совғаларини боғча болалари, мактаб ўқувчиларига совға сифатида тақдим этмоқда.

У ўз ҳунарини бошқаларга ҳам ўргатяпти. Ҳозир фуқаролар йиғини биносида олти ойлик тўқувчилик курси ташкил қилиб, ҳавасманд қиз-жувонларни ўқитяпти.

***ҲАР БИР** маҳалланинг ўз табаррук отахонлари, онахонлари бўлади. Улар маҳалланинг кўрки, файзи ҳисобланадилар. Ойша буви ҳам маҳалламизнинг ана шундай онахонларидан. Ували, жували аёл. Ёшлари тўқсондан ошган. Фарзандлари ҳам ўзига тўқ, бадавлат, тинч-тотув яшашади. Бу ҳақда гап кетганда, ҳамма «Бу — Ойша бувининг хизмати» дейди. Чунки, Ойша буви ўзининг бутун ҳаёти давомида ўзининг туриш-турмуши, муомаласи, гап сўзлари билан фарзандларига ибрат бўлган. Айтишадики, уларнинг хонадонидан ҳеч вақт ҳеч ким қаттиқ товуш чиққанини эшитмаган.*

МАҲАЛЛА БУВИСИ КЕЛИНЛАР ОРАСИДА

Ойша бувини ҳамма ҳурмат қилади. Байрамлар, маъракалар, ҳайитларда гуруҳ-гуруҳ бўлиб келиб, аёллар, айниқса, ёш келинчаклар Ойша бувини зиёрат қиладилар. Ўтган-кетган ишлардан, ёшликларидан гапириб, қизиқ-қизиқ латифалар айтиб, уларни кулдирадилар. Айниқса, ёш келинчакларга жуда бошқача меҳр, бошқача назар билан қарайдилар. Атайлаб уларни гапга тутадилар, насиҳатлар қиладилар. Кўпинча келинчаклар ая, ўзингизнинг ёшлигингиз қандай ўтган, эшитишимизга қараганда сиз катта-катта ишларда ишлаган экансиз, ҳар куни эрталаб мошин келиб олиб кетиб, кечқурун олиб келиб қўяр экан, дейишади.

Ая худди шу гапни кутиб тургандек, қулфи-диллари очилиб, сўзлай кетадилар.

— Сен қизи тушмагур, бекорга бундай савол бермадинг, агар раҳбар бўлиб ишлаган бўлсангиз, уй-рўзғор ишлари, бола-чақа тарбиясига қандай улгургансиз, демоқчисан-да. Мен сенга айтсам, қизим, раҳбарлик ўз йўлига, энди кўпчилик назари тушиб «адашиб» раҳбар бўлиб қолган бўлсак, бу ишончни оқлашга ҳаракат қилдиму, лекин, энг биринчи навбатда аёллик бурчимни бажаришни зарур деб билганман. Ҳар қандай шароитда, вазиятда ҳам аёллик иффати, латофатини ҳаётимнинг безаги, оиламнинг бахти деб билганман. Бу иффат, бу ҳаё, энг аввало, ўз турмуш ўртоғимга бўлган муносабат билан ўлчанган. Ахир турмуш ўртоғинг у оиланинг қуёши, энг муҳими, болаларнинг отаси. Агар аёл буни ҳис қилиб, ҳамиша ўз эрига яхши муомалада бўлса, ҳурматини жойига қўйса, ширин забон бўлса, бундай оиладан бахт-саодат аримайди.

Шу ўринда бир ривоят эсимга келиб қолди. Айтишадики, бахт қуши юртма-юрт, шаҳарма-шаҳар парвоз қилиб, ўзига маскан ахтарар экан. У ҳар қандай хонадонга эмас, балки, аҳиллик, тотувлик, иноқлик, ҳамжиҳатликда яшайдиган оилалар, хонадонларга йўлдош бўлар экан. У ана шундай хонадонлардан бирида анча узоқ яшаб қолибди. Бир куни бошқа хонадонларга ҳам ўтмоқни ихтиёр қилибди ва оила бошлиғидан рухсат сўрабди.

— Онажониси, азизим, сен нима дейсан? — эр турмуш ўртоғига ана шундай деб мурожаат қилибди.

— Нима ҳам дердим, майли, дадажониси, биз тинч-тотув, бахтли-саодатли яшадик, фарзандларимиз ҳам яхши инсон бўлиб етишдилар. Бахтли ҳаёт кечиришмоқда. Майли, жавоб бера қолайлик. Энди, Бахт қуши бошқа оилага ҳам бора қолсин.

Эр-хотин ўртасидаги бу илиқлик, тавозе, хушмуомалалик, самимийлик, бир-бирига бўлган ўта ҳурмат ва иззат ва одобни кўриб Бахт қуши янада лол бўлиб қолибди.

— Йўқ, — дебди у ўзига-ўзи. — Мен бундай оилани ташлаб ҳеч қаерга бормайман...

Бу ривоятнинг мағзини чаққан бўлсаларингиз керак.

Шунинг учун хонадонимдан Бахт аримасин, ҳамиша тинч-тотув, осойишта яшайман десаларингиз, бир-бирларингизнинг, айниқса, эрларингизни қаттиқ ҳурмат қилинглар.

— Ўзингиз ҳам шундай қилганмисиз?

— Бўлмасам-чи. Ўша раҳбар бўлган кезларимда ҳам қачон иш вақти тугаркин, деб жонсарак бўлиб турардим. Уйга келгач, дарҳол уст-бошимни ўзгартириб, ўзбекона кийиниб, бошимга рўмол ўраб, ҳовлини, кўча-эшиклар олдини супуриш-сидиришга тушиб кетардим. Эрим саранжом-саришталикни жуда ёқтирарди-да! Сал у ер-бу ерда ифлосни кўрса, жаҳллари чиқиб кетарди. Шунинг учун ишдан чарчаб келадилар, кайфиятлари бузилмасин, деб ҳаммаёқни чинни-чироқдек қилиб қўйишга ҳаракат қилардим. Болаларимни ҳам шунга ўргатганман. Улар сал катароқ бўлишгач, менинг удумимни қиладиган бўлишган. Мен ҳеч вақт эримнинг бетига тик қараган эмасман. Улар баъзида асабийлашиб, ноҳақ гапирганларида ҳам гап қайтарган эмасман. Чунки, болаларнинг олдида бундай қилиш, мен ҳақман, деб турмуш ўртоғинг билан олишиш одобдан эмас. Болаларнинг тарбиясига таъсир қилади. Қуш уясида кўрганини қилади, дейдилар-ку! Болалар катта бўлишганда улар ҳам шундай қилишлари мумкин. Айниқса, қиз болалар олдида эр билан муомалада ниҳоятда хушёр ва зийрак бўлиш керак. Ахир эр рози Худо рози, эрнинг салобати аёлнинг нафосати, деб бежиз айтишмайди-ку. Салобатли эркак эса хонадоннинг файзи, кутбаракасидир.

— Қани энди ҳамма ҳам сизга ўхшаб фикр-мулоҳаза қилса, — деди Ойша бувининг гапларидан таъсирланган келинлардан бири.

— Фикр қилинглар-да, — деди у, — бу ўзларингизга боғлиқ...

— Хўп, яхши, — дейди шаддотроқ келинлардан бири. — Сиз айтгандек, аёлнинг иложи бўлса уй-рўзғор ишлари билан, бола тарбияси билан кўпроқ банд бўлганлигига нима етсин. Энди, шу десангиз, ҳозир замона ўзгариб кетди, тирикчилик-да, аёллар ҳам тижорат билан шуғулланишга мажбур бўлишаяпти.

— Нима десамикин? — Ойша буви ўйланиб қолди. — Замон сенга боқмаса, сен замонга боқ, деган гап ҳам бор-ку. Қарс икки қўлдан, майли, шуғулланишсин, лекин, бундай аёллар қаерда бўлмасин, эрининг йўл-йўриғи, измидан чиқмаслиги, назоратида бўлсин. Мол-дунё, бола-чақа ташвиши деб ўз иффати, ҳаёсидан айрилиб қолмасин тағин. Мен нима демоқчи бўлганлигимни тушунгандирсизлар-а?..

— Тушундик, ая, тушундик, — дейишди келинлар. — Раҳмат!

Ойша буви ўша куни келинлар билан яна аллақанча ҳаётий масалалар ҳақида суҳбатлашдилар, баҳслашдилар. Шу куни улар кўп муаммоли масалаларга жавоб топгандек, кўнгилларидаги айрим ҳижилликларни ёзгандек, ҳаётга, ўз оилаларига, фарзандларига, турмуш ўртоқларига меҳрлари янада товланиб, уйларига қайтишди. Энг муҳими ҳаё, иффат, ибо аёллар тақдирини ҳал этишда зиё эканлигини чин дилдан ҳис қилдилар.

Носир РИХСИЕВ.

СИЗЛАРНИНГ ЯХШИЛАРИНГИЗ ЎЗ АҲЛУ АЁЛИГА ЯХШИ МУНОСАБАТДА БЎЛГАНЛАРИНГИЗДИР!

** Аввало онангга, яна онангга ва яна онангга, сўнг отангга яхшилик қил.*

** Тангри аёллар билан муомалада бўлишларингни тавсия этади, чунки улар оналаринг, қизларинг, холаларингдир.*

** Қачонки эр ўз хотинига ва хотин ўз эрига қарашса, Тангри ҳам уларга раҳмат назари билан қарайди.*

** Хотинларнинг баракалироғи-сарф-ҳаражатни камроқ талаб қиладиганидир.*

** Барча халқлар бамисоли Тангрининг аҳлу аёлидир. Улардан Тангрига ёқимлироғи ўз аҳлу аёлига фойдаси кўп тегадиганидир.*

** Сизларнинг яхшиларингиз ўз аҳлу аёлига яхши муносабатда бўлганларингиздир. Мен сизлардан кўра ҳам ўз аҳлу аёлимга яхшиман. Хотинларни фақат яхши одамларгина иззат-икром қилур, аҳлу аёлларни фақат ёмон одамларгина ҳору зор қилур.*

** Хола ҳам ҳурмат бобида она билан баробардир.*

** Аёл диёнати ёки молу дунёси, ёҳуд жамоли учун никоҳ қилинади. Сен диёнатлисини танла, барака топгур!*

** Аёлларга эркаклар ўз туғушган опа-сингиллари каби муносабатда бўлишлари керак.*

«ҲАДИС»дан.

Тошкентдаги «Шарқ гули» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш жамоасининг аксарият кўпчилигини хотин-қизлар ташкил этади. Улар меҳнат қилиш билан бирга турли хил бадиий хаваскорлик тўгаракларида ҳам қатнашадилар.

Суратларда: корхонанинг илғор чеварлари Истора Салимова, Феруза Баратова, Шоира Носирова ва Феруза Соатовалар тайёр маҳсулотни кўздан кечирмоқдалар (юқорида), корхонада ташкил этилган бадиий хаваскорлик дастаси.

Рўзмат ЖУМАНИЁЗОВ олган суратлар (ЎзА).

«БАХТ»НИНГ БАХТЛИ ҚИЗЛАРИ

Шаҳарда одам ишсиз қолса, унчалик куйиб-пишмайди. Негаки, бу ерда нима кўп, корхона, ташкилот кўп, униси бўлмаса, буниси. Бунинг устига хусусий ишлаб чиқариш фирмалари ёмғирдан кейин бодраб чиққан қўзиқориндай кун сайин кўпайиб боряпти. Тажрибали, қўли гул ишчи бўлсанг, келавер, тушингга ҳам кирмаган маошни бераман, деб турибди.

Аммо, қишлоқнинг йўриғи бошқа экан. Ишсизликнинг азоби қандай бўлишини шу ердагилар, айниқса, қўли бўшаб қолган хотин-қизлар яхши билишади. Ҳанифа Хошимова ҳам қирқ ёшида ишсиз қоламан, деб сира ўйламаган эди. «Гулистон» жамоа хўжалигида ошпаз бўлиб, бинойидай ишлаб юрганди. Кунларнинг бирида бригада бошлиғи «опа, биламан, бола-чақали одамсиз, аммо, бизни ҳам тушунинг, ошхона ёпиладиган бўлди, бошқа ишнинг ҳаракатини қилсангиз бўлармиди», деди ийманиб.

Қишлоқда иш ўринлари бирин-кетин қисқараётганини Ҳанифа эшитишга эшитганди-ю, аммо шу ташвиш ўз бошига тушишини асло ўйламаганди. Беш-ўн кун уй-рўзғор юмушлари билан куймалашиб юрди. Бироқ, ётиб еганга тоғ ҳам чидамайди, деганлари тўғри экан. Опа уёқ-буёққа иш излаб борди, сўроқлади, бироқ фойдаси бўлмади.

Ана шундай ташвишли кунларнинг бирида қишлоқ марказида йигирув цехи очилаётгани ҳақидаги хабарни эшитди. Борди. Рост экан. Хўжалик бошқаруви цехнинг қишлоққа нақадар фойдали эканлигини тушуниб, ҳатто , идорани унга бўшатиб ҳам берибди... Икки хонага қатор-қатор дастгоҳлар ўрнатилган. Уларни ўзи тенги қиз-жувонлар бошқаряпти. Ҳанифа кимга дардини айтишни билмай турганди, қўнғироқдай овоз эшитилди.

— Келинг, кеннойи, қандай шамол учирди?

Унинг ёнида хушрўйгина жувон турарди. Таниди. Ҳамқишлоғи Фотима Йўлдошева эди. Унинг бир пайтлар Тошкентдаги кичик корхонада ишлаб юрганини эшитганди. Бу ҳам иш излаб келибдида, деган хаёлга борди.

— Кимни излаб юрибсиз! — Фотимахон яна сўради.

— Ишга кирмоқчийдим,— Ҳанифа ютиниб қўйди. — Менга тўғри келадиган иш бормикин?

— Қани, буёққа юринг-чи, — Фотимахон Йўлдошева Ҳанифани тўрдаги столга бошлади. Унинг қаерда, ким бўлиб ишлаганлигини суриштирди. Қандай иш қўлидан келишини сўради. Сўнг ўйланиб турди-да, бир қарорга келди шекилли, эртага ҳужжатларини келтиришни тайинлаб, дастгоҳини гурсиллатиб ишлатаётган аёлнинг ёнига бошлаб борди. Ҳанифа уни таниди. Ҳамқишлоғи Озода Йўлдошева эди.

— Озода опа, Ҳанифа кеннойимларни сизга шогирдликка беряпман, ўзингизга ўхшаган чевар қилиб, билганингизни ўргатинг.

Фотимахон Йўлдошева цехнинг раҳбари экан. Шу-шу бўлди-ю, у ҳам мана шу кичкинагина цехнинг бир аъзоси бўлиб қолди. 20 та дастгоҳни 20 нафар аёл бошқараётганди. Ёши 40-45 ларга кириб қолган бўлса ҳам Ҳанифа сингари шогирд аёллар кўп эди бу ерда. Фотимахон цехга раҳбарлик қилиш билан чекланиб қолмай, уларга дастгоҳ бошқаришни, трикотаж ипларни калавалашни ўргатар, қўлидан келганича ёрдамлашарди.

...Орадан ойлар ўтди. Илгари бундай мураккаб дастгоҳларни бошқариш, ҳатто, тушига ҳам кирмаган аёллар туппа-тузик калаваловчи бўлиб қолдилар. Ҳанифахон кейин билди, «Гулистон» жамоа хўжалигидаги бу цех Янгибозор шаҳридаги «Бахт» корхонасининг бир шахобчаси экан. Мустақил ишлашга ўтиш арафасида барча шогирдлар қатори Ҳанифани ҳам шу ерга чақиришди. Аввалига бир неча биноларда жойлашган калавалаш, тўқиш ва тикувчилик цехларини кездириб, ишлаб чиқариш билан таништиришди. Сўнг дастгоҳ ёнига қўйиб уларнинг нималарни ўрганганини синаб кўришди.

Корхона раҳбари Жавдат Каримов аёлларни янги ўрганган касблари билан табриклар экан, корхонанинг қандай пайдо бўлгани, ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида сўзлаб берди.

— Етмишта тўқувчилик ва элликдан кўпроқ калавалаш дастгоҳлари ишлаяпти, — деди у, — 252 нафар ишчи-ходимларимиз бор. Чет эллар билан яқиндан алоқа боғлаганмиз. Сингапур ва Австриядан олиб келинаётган трикотаж иплари шу ерда калаваланиб, тўқилиб, трикотаж кийим-кечакларга айланяпти. Унинг сифати қандайлигини сизлар яхши биласизлар...

Жавдат Каримов «Гулистон», «Соҳибкор» жамоа хўжаликларида очилган янги цехлар эндиликда катта фойда бераётганлигини, бунда ана шу шахобчаларда ишлаётган, кечагина деҳқон ва чорвадор бўлган аёлларнинг ҳиссалари ниҳоятда катта эканлигини таъкидлади. Унинг айтишича, корхонанинг тумандаги барча хўжаликларда янги шахобчалари очилиб, хотин-қизларни иш билан таъминлаш учун ҳамма имкониятлар яратилар экан.

... Дастгоҳлар тинмай гуриллаб ишлаяпти. Уларни куни кеча кетмон чопиб, деҳқончилик қилиб юрган, чорвадор бўлиб мол-ҳолларга қараган, бир этак фарзандларини тарбиялаш билан шуғулланган Рихсихон Бозорова, Ҳанифа Хошимова, Озода Йўлдошева, Муборак Саидова каби ўнлаб аёллар бошқармоқда.

— Бу ер бизнинг иккинчи уйимиз — аёлларнинг ҳақиқий «салтанати»дир, — деди Ҳанифа Хошимова ғурур билан.

Ҳа, у ҳар қанча ғурурланса ва фахрланса арзийди. Чунки, энди у ишчи аёллар «салтанати»нинг ҳақиқий аъзоси эди.

Раҳим ҚОДИРОВ.

Оила ва жамият

УНИ МЕҲРИНИСО ДЕЙДИЛАР

«Етти қизнинг онаси ҳанузгача келинчак» деган ажойиб ибора бор халқимизда. Шунга ўхшаш гаплар қулоққа чалинганда, аёл, унинг оиладаги ва жамиятдаги ўрни ҳақида гап кетганда, беихтиёр ёнгинамизда яшаётган Меҳринисо опа Худойбердиева ёдимизга тушади. Тўрт нафар фарзанднинг онаси Меҳринисо опа болаларига ҳам рўзғор юмушларини ўргатади, ўзи ҳам тинч турмайди. Уй-жойни ораста қилиб супуради, тандирда нон ёпиб, дастурхонга файз киритади. Орада сигир соғишга ҳам улгуради. Қайнота ва қайнонаси ҳаётлик чоғида уларнинг ҳурматини жойига қўйиб, дуосини, розиризолигини олган бу аёл эрта тонгда юзлаб инсонлар қатори давлат юмушига отланади.

Меҳринисо Худойбердиеванинг туман ҳудудий бирлашмасида бош шифокор бўлиб хизмат қилаётганига ўн йилдан ошиб кетди. Шу йиллар мобайнида амалга оширилган хайрли ишларга бош-қош бўлди. «Тез ёрдам» бўлими учун замонавий 12 хонали бино қурилиб, ишга туширилди. Ҳолати оғир беморлар учун реанимация бўлимлари очилди. Бу бўлимларга зарур тиббий жиҳозлар олинди.

1993 йилда 150 ўринли шифохона, бир йўла 200 нафар беморни қабул қиладиган поликлиника ишга туширилди. Бу шифохоналарга хорижий давлатларда тайёрланган тиббиёт асбоб-ускуналари ўрнатилди. Беморларга қулайлик яратиш мақсадида 100 ўриндан зиёд кундузги шифохоналар фаолият кўрсатмоқда.

Меҳринисо Худойбердиеванинг ташаббуси билан вилоятда биринчи бўлиб, болалар поликлиникаси қошида ўсмирлар бўлими ташкил этилиб, фаолият кўрсатяпти. Бу бўлимда 7 ёшдан 18 ёшгача бўлган ўсмирларга тиббий муолажа кўрсатилмоқда.

Туғруқхона бўлими туғруқхона уйига айлантирилди. Бу ерда ҳомиладор аёллар учун туғишга тайёрланиш бўлими, ундан кейинги чилла даврида аёллар саломатлигини тиклаш — реобилитация бўлими ишлаб турибди.

Шунингдек, хотин-қизлар маслаҳатхонаси болалар поликлиникаси биноларига кўчирилди. Шифокорнинг эл-юрт саломатлигини сақлаш йўлидаги самарали меҳнатлари 1992 йилда республикамиз ҳукумати томонидан муносиб тақдирланди. Опа Ўзбекистонда хизмат кўрсатган соғликни сақлаш ходими унвонига сазовор бўлди. Оила ва давлат юмушларини тарозининг икки палласига тенг қўйиб, баравар ушлаб келаётган Меҳринисо опа умр йўлдоши Иброҳимжон Деҳқонбоев билан тўрт фарзандни одобли ва зиёли қилиб тарбияламоқдалар.

Х. ЭШОНҚУЛОВА,
С. ИНОМОВ.

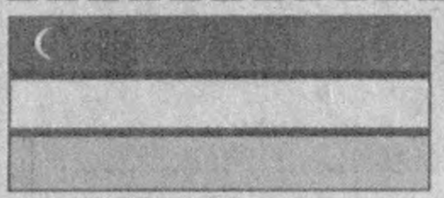

Ўзбекистон — Ватаним маним

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

ОНА-юртимиз мадҳига бағишланган танлов бизнинг ҳудудимизда ҳам юксак уюшқоқлик ва кўтаринки руҳда ўтди. Айниқса, бу тадбир «Аҳмад Яссавий» номли «Гулистон», «Ўзбекистон» хўжаликларида катта тантанага айланиб кетди. Шу йилнинг 28 февраль куни мактаблар, жамоа хўжаликлари, корхона ва ташкилотлар танловида ғолибликни қўлга киритганлар туман кўригида маҳоратларини намойиш этдилар. Кўрикда 35 та бадиий даста ва яна бир неча нафар якка хонандалар қатнашдилар.

Ҳакамлар Мустақил Ватанимиз ҳақидаги қўшиқларнинг мавзуси, мазмунига, шеърлар матнларига жиддий эътибор бердилар. Биринчи ўрин мамлакатимизга меҳр ва ифтихор ҳисси билан йўғрилган «Фахрия» қўшиғини ижро этган туман маданият бўлими услубиётчиси Эркин Аҳмедовга насиб этди. Усмонобод қишлоқ клуби ҳаваскори Дилфуза Салимова ҳамда туман «Муножот» фольклор дастаси иккинчи ўринни олди.

«Йик ота» жамоа хўжалигининг корейс халқ фольклор дастаси, «Айтисув» соҳиблари — Гулнора Алимбоева ҳамда Суннат Холхўжаев, шунингдек, 10-ўрта мактаб ўқувчилари-қўшиқчилар — Аловиддин Носиров, Зафар Бобохоновларнинг ижро маҳоратлари учинчи ўринга муносиб деб топилди.

Танлов ниҳоясида ғолибларга пул мукофотлари ва турли совғалар топширилди. Тантана сўнггида туман ҳокими М. Қалқулов муносиб ўрин олганларни табриклар экан, мазкур тадбирни ўтказишда сидқидиллик кўрсатган барча ташкилотларга, ҳакамларга миннатдорчилик билдирди.

Темир ХИДИРОВ,
Юқоричирчиқ туман маданият ишлари бўлими мудири.

БУЛОҚЛАРНИНГ КЎЗИ ОЧИЛДИ

Ҳа, халқ ижодиёти — қайнар булоқ, деб бежиз айтишмаган. Бу иборанинг нақадар ҳаққоний эканлигини шу кунларда вилоятимизда давом этаётган «Ўзбекистон — Ватаним маним» янги қўшиқлар кўрик-танлови ҳам исботлаб турибди. Республикамиз мустақиллигининг беш йиллигига бағишлаб ўтказилаётган бу йирик тадбирда таниқли санъаткорлардан тортиб, ёш ва истеъдодли ҳаваскорлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

Қибрай туманида бўлиб ўтган навбатдаги босқич танлови барча ижрочилар ва томошабинлар учун ҳар қачонгидан ҳам ҳаяжонли ўтди. Чунки бу турда танловнинг аввалги босқичларида ғолиб чиққан энг истеъдодли ижодкорлар ўзаро беллашдилар. Ижрочилик маҳорати ва ўзига хос янги куйлар яратишда бир-биридан ўтишга ҳаракат қилган қўшиқчиларни саралаш ва баҳолаш осон кечмаслиги аввалдан маълум эди. Шунинг учун бу тадбирга республика миқёсида иш олиб борувчи мутахассислар таклиф этилди ва ҳайъат аъзолигига киритилди.

— Биз бошқа жойлардан фарқли ўлароқ, бугунги кунгача танловнинг иккита босқичини ўтказган эдик, — дейди ҳайъат аъзоси, Қибрай туман газетаси муҳаррири Абдуҳамид Фозилов. — Дастлабки беллашувлардаёқ Президентимиз ташаббуси билан бошланган бу хайрли иш нақадар муҳим аҳамиятга эга эканлигига, санъатга ўч халқимизнинг ичида ниҳоятда қобилиятли, истеъдодли кишилар кўплигига гувоҳ бўлдик. Иштирокчиларнинг жуда кўпчилиги турли ёшда ва турли касбдаги ҳаваскор ижрочилар эди. Танловда ким ғолиб чиқиш ёки чиқмаслигидан қатъий назар, у барчамиз учун қувончли воқеа бўлди, деб ўйлайман. Чунки мазкур тадбир орқали санъат соҳасида янги бурилиш бўлди, юзлаб янги қўшиқлар ва янги номлар пайдо бўлди.

Танлов якунига кўра ёш ижрочи Маҳамаджон Абдуллаев ғолиб деб топилди ва навбадаги ҳудудий танловда иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди. Унга туман ҳокимлигининг 1 даражали дипломи ва 7 минг сўм пул мукофоти топширилди. Иккинчи ўрин эса танбурда қўшиқ ижро этиб, томошабинларнинг олқишини олган истеъдодли хонанда Қаҳрамон Бобоқуловга насиб этди. Унга иккинчи даражали диплом ва 5 минг сўм пул мукофоти берилди. Учинчи ўринга сазовор бўлган Насиба Юсуповага эса учинчи даражали диплом ва 3 минг сўм пул мукофоти берилди. Ўз маҳоратларини намойиш этган бошқа иштирокчилар ҳам фахрий ёрлиқлар ва эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

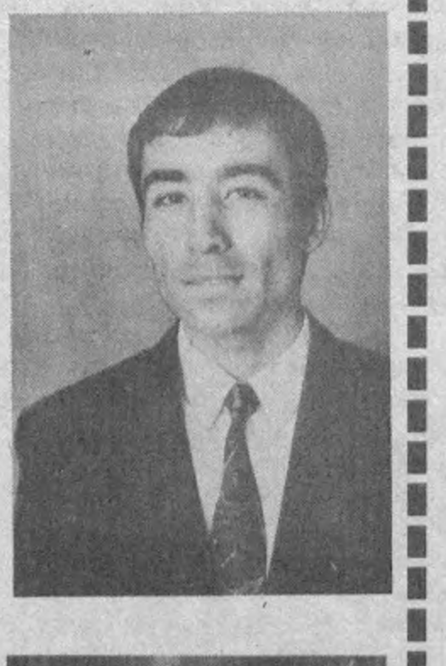

Суратларда: (юқоридан пастга) танлов қатнашчилари Насиба Юсупова, Маҳамаджон Абдуллаев, Қаҳрамон Юсуповлар; (чапда) танлов иштирокчиларининг чиқиши.

Даврон АҲМАД суратлари.

«ТУРКИСТОНИМ, ЯЙРА!»

Тошкент вилоятида республика мустақиллигининг беш йиллигига бағишланган «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуидаги қўшиқлар кўрик-танловининг саралаш босқичида она-Ватан ва истиқлолни мадҳ этувчи янги қўшиқлар янгради, талайгина истеъдодлар кашф этилди. Оҳангарон туманида деярли кун бўйи давом этган танловда мактаб ва маданият муассасалари, хўжалик ва маҳаллалар вакиллари томонидан қирқдан кўпроқ қўшиқ ижро этилди. Улар орасида истеъдодли хонанда Тошпўлат Маткаримов «Туркистоним, яйра» (Абдусаид Кўчимов шеъри, Анор Назаров мусиқаси) қўшиғи билан биринчи ўринни эгаллади.

Н. ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири

ЮРТ МАДҲИ ТИЛЛАРДА

● ТОШКЕНТ туманида «Ўзбекистон-Ватаним маним» қўшиқлар кўрик танловининг якунловчи босқичи бўлиб ўтди. Биринчи ўринни 14-ўрта мактаб ўқувчиси Комилжон Мирсолиев олди. Унинг ижросидаги «Ватаним» қўшиғида она юрт мадҳи, муқаддас Ватан туйғулари ширали овозда, гўзал тарзда ҳакамлар ҳайъати, кўпчилик тингловчилар эътироф этишди. Иккита иккинчи ўрин Абдураҳмонов номли жамоа хўжалигидан Дилафрўз Мирзаева ҳамда «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидан Баҳодир Қўрғонбоевларга тегди. Учинчи ўрин эса «Гулистон» ва «Юнусобод» фуқаролар йиғинлари қошидаги маданият уйининг хонандалари Абдумутал Абдувалиев, Суннат Олимхўжаевларга насиб этди. Ғолибларга пул мукофотлари берилди.

● ЎРТАЧИРЧИҚ туманида «Ўзбекистон-Ватаним маним» кўрик танловининг якуний босқичи бўлиб ўтди. Ҳакамлар-ҳайъатининг хулосасига кўра биринчи ўрин «Куйлай, Ватаним» қўшиғининг ижрочиси «Роватак» жамоа хўжалиги «Фарангис» гуруҳининг хонандаси Олимжон Шариповга берилди.

Иккита иккинчи ўринга «Ўзбекистон-она-диёр», «Ўзбекистон» қўшиқлари учун Зокир Ўтаев ва Эркин Деҳқонбоевлар сазовор бўлишди. Учта учинчи ўрин Шерзод Ҳолматов, Райҳон Орипова, Шокиржон Аҳмаджоновлар ижросидаги «Она-Турон», «Ўзбекистоним», «Юрт тарихи» қўшиқларига берилди.

Кўрик танловнинг ўзига хос хусусияти шунда бўлдики, хонандалар туманда яшаб, ижод қилаётган шоирларнинг шеърларини куйга солиб ижро этишди.

Сўнгги босқичда ўз маҳоратларини синаб кўрган 22 нафар йигит-қизнинг она-юрт мадҳи ҳақидаги қўшиқлари тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

БОШ СОВРИН — КАРИМ БОБОРАҲИМОВДА

...Кўрик-танлов бошланишидан анча олдинроқ Ангрен шаҳрининг 600 дан зиёд томошабин сиғадиган муҳташам маданият саройи мухлислар билан тўлиб бўлган эди. Ҳамма танлов бошланишини сабрсизлик билан кутар, унда ким ғолиб чиқиши мумкинлигини ўзаро аниқлашга уринарди...

Ва ниҳоят байрамона безатилган саҳнада бошловчилар кўриниб, ҳайъат аъзоларини таништирди ва кўрикнинг дастлабки иштирокчисини эълон қилди. Шуниси қувончлики, танловга турли ёшдаги ва турли касбдаги санъат ихлосмандлари алоҳида тайёргарлик билан келишган, турли миллатга мансуб даста аъзолари ватан ва туғилган шаҳар мадҳини чиройли ижро этиб, олқиш устига олқиш олишарди. Айниқса, боғча тарбияланувчилари С. Баротова, Б. Усмонова, Д. Мирзақуловаларнинг беғубор қўшиқлари, 3-маданият уйи қошидаги «Славянка» фольклор гуруҳининг чиқиши, педагогика билим юрти талабаси Д. Хатамова, оддий ишчи, истеъдодли ҳаваскор С. Холбоева ва ангренликларга кўпдан таниш бўлган, ажойиб қўшиқлар соҳиби К. Бобораҳимов, М. Абдураҳмоноваларнинг чиқишлари кўпчиликка манзур бўлди.

Гарчи, танловнинг бу босқичида кўплаб янги истеъдодлар кашф қилинган, бир-биридан чиройли янги қўшиқлар пайдо бўлган бўлса-да, танлов — барибир танлов! Унинг ғолиблари ва таъсис этилган мукофотлар совриндорларини аниқлаш ҳайъат аъзолари учун ҳам, мухлислар учун ҳам осон бўлмади. Ниҳоят, ижро маҳорати, шеър матнининг савияси, куйнинг ўзига хослиги ҳисобга олиниб, 1-ўрин эгаси маълум қилинди. Томошабинлар ўзларининг севимли хонандалари Карим Бобораҳимовни ана шу бош ўрин эгаси деб топилгани ва шаҳар ҳокимининг 5 минг сўм пул мукофоти билан тақдирланишини эшитганларида залда ҳаяжонли олқишлар янгради. Иккинчи ўрин ва уч минг сўмдан пул мукофоти Сайдулла Ҳолбоев ва Муборак Абдураҳмоноваларга берилди. Учта мукофотли учинчи ўрин эса 16-мактаб ўқувчиси Г. Искандарова, Ангрен кўмир кони ишчиси К. Қосимова ва Раҳматовлар оилавий дастасига насиб этди.

Ўзига хос байрам тарзида ўтган бу кўрик-танловнинг ҳар бир иштирокчисига шаҳар ҳокимлигининг фахрий ёрлиқлари ва эсдалик совғалари, энг фаол қатнашчиларга рағбатлантирувчи пул мукофотлари топширилди.

Зарифа ЭРАЛИЕВА.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

Шахмат оламида

ҲАМЮРТИМИЗ ҒАЛАБАСИ

Францияда эркаклар ўртасида шахмат бўйича халқаро мусобақа ўтказилди. 40 мамлакатдан келган 514 спортчи иштирок этган бу мусобақада Ўзбекистон вакили Александр Ненашев ғалаба қозонди. 9 имкониятдан 7,5 хол тўплаган ҳамюртимиз бу нуфузли мусобақаларда ғолиб чиққан биринчи осиёлик гроссмейстер бўлди. Мусобақада ўзбекистонлик бошқа шахматчилар ҳам муваффақиятли қатнашди. Алексей Барсов 9 имкониятдан 6 та, Рустам Қосимжонов билан Сергей Загребелний 5,5 тадан хол тўплашди.

(ЎзА).

Спартакиада дастури асосида

ОЛТИН ҲАМ, КУМУШ ҲАМ, БРОНЗА ҲАМ БОР

- **Медалларнинг ҳар хилидан бор**
- **Жамоа ҳисобида иккинчи**
- **Янада яхшироқ қатнашиш мумкин эди**

ТЎРТ КУН давомида Тошкентдаги Марказий ҳарбий спорт клуби залида эркин ва грек-рим кураши бўйича Ўзбекистон спартакиадаси дастури асосида полвонларнинг мусобақалари бўлиб ўтди. Эркин кураш баҳсларида барча вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг 14 жамоаси сафида 137 полвон ғолиблик учун курашди. Шуни қувонч билан қайд этиш лозимки, ана шу баҳсларда эркин курашчилар ўртасида Тошкент вилояти полвонларининг беллари бақувват эканлиги мухлисларни хушнуд этди. Улар 4 та олтин, 2 та кумуш ва 2 та бронза медалларига сазовор бўлдилар. 57 килограммгача вазнлилар баҳсида дастлабки икки совринли ўрин вилоятимиз вакиллари А. Зуфаров ва Д. Захардиновларга насиб этди. Финалда Дамир анча тажрибали рақибига ён беришга мажбур бўлди. 68 килограммгача вазнлилар баҳсида эса андижонлик Б. Раҳимов устидан ғалабага эришган вилоятимизнинг яна бир вакили Н. Жаксалинов ғолиблик шоҳсупасига кўтарилди. 74 килограммгача полвонлар орасида ғолиб бўлган вакилимиз А. Миршонов самарқандлик спорт устаси А. Мирзаевни енгди. 82 килограммгача вазнлилар баҳсида чемпионлик шоҳсупасига кўтарилган А. Ибрагимов эса Б. Бердиқуловдан (Самарқанд) устун келди.

48 килограммгача вазнли полвонлар баҳсида Э. Тожиматов иккинчи, 52 килограммгача вазнлилар ўртасида М. Кушев ҳамда 82 килограммгача вазнлилар ичида Ш. Абдувалиевлар бронза совриндори бўлдилар.

Қолган вазнларда наманганлик Т. Илёсов (62 килограмм), тошкентлик Б. Саидов (90 килограмм) ва 100 килограммгача вазнлилар баҳсида Ҳ. Ҳакимов (Тошкент) ҳамда мутлақ оғир вазнда А. Телегинлар спартакиада чемпиони бўлишди. Мутлақ оғир вазнда бир неча йилдирки, Александр Телегинга муносиб рақиб топилмаяпти.

Жамоалар ҳисобида Тошкент вилояти полвонлари Тошкент шаҳар командасидан кейинги иккинчи ўринни (275 очко) эгаллашди. Учинчи фахрли ўринни олган Қорақалпоғистон полвонлари вилоятимиз командасидан 100 очко орқада қолдилар.

ТЎҚҚИЗ КУРАШЧИНИНГ САРАСИ

АГАР ЭРКИН кураш усулида баҳслашган полвонларимиз эришган натижалари кўнгилдагидек бўлса, грек-рим усулидаги баҳс юритган полвонларимиз эришган натижаларини мақтовга лойиқ деб бўлмайди. 52 килограммгача вазнда Д. Орипов ва мутлақ оғир вазнда Ш. Қўзиевлар барча олишувларда ғолиб келиб, спартакиада чемпиони бўлишди. Д. Орипов финалда андижонлик спорт устаси М. Юсуповни мағлуб этди. 130 килограммдан юқори вазнли полвонлар олишувида Шермуҳаммад Қўзиев эса ҳал қилувчи учрашувни андижонлик Толибжон Жўраев билан ўтказиб, устун келди ва биринчи бўлди. Умуман, оғир вазнда чемпионлик учун жами тўққиз полвон даврага чиқди. Ана шу полвонларнинг беллашувида бош соврин вилоятимиз вакилига текканлиги қувонарлидир. Бироқ, бошқа вазнлардаги полвонларимиз имконият даражасида қатнаша олмадилар. Натижада 12 жамоа ўртасида Тошкент вилояти полвонлари умумий бешинчи бўлишди.

ЙИРИК ҲИСОБДА

ОСИЁ ва Океания минтақасида Дэвис кубоги учун теннис бўйича иккинчи гуруҳ жамоалари ўртасида саралаш учрашувлари бошланди. Ўзбекистон теннисчилари сафарда Баҳрайн мамлакати вакиллари билан бўлган учрашувда йирик ҳисобда дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Олег Огородов, Дмитрий Томашевич, Вадим Куценко ва Темир Хонхўжаевлардан иборат терма жамоамиз мезбонлар командаси устидан 5:0 ҳисобида ғолиб келдилар. Энди теннисчиларимиз Покистон спортчиларига қарши ўйнайдилар. Агарда вакилларимиз бу тўсиқдан ҳам муваффақиятли ўтишса, кузда Тошкентда мазкур гуруҳнинг финал ўйинида иштирок этиш ҳуқуқини оладилар.

Шарофиддин АКБАРОВ.

МУАММОНОМА

Азиз муштарий! Аввал қуйида таърифланиб рақамларда ифодаланган сўзларни топиб очқични ҳал этинг.

1. Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» драмаси қаҳрамони. — 14,9,12,6.

2. Ғафур Ғулом шеъридан:

Онам деганимда оқсоч жафокаш,
Мунис ва меҳрибон чеҳранг намоён.
Сен ахир бағрингда парвариш қилиб,
Кўзимга бахш этдинг кўзгудек— 4,2,17,1,3.

3. Алишер Навоий «Ҳамса»сидаги севги, садоқат тимсоли бўлган сиймо — 22,6,7,6,3.

4. Ўткир Ҳошимов асари асосида экранлаштирилган «Инсон садоқати» пьесаси қаҳрамони — 11,2,6,8,2.

5. Абдулла Ориповнинг «... Нетай, онажоним, қанча одам кўрдим. Сендан яқин кишим йўқ экан...» сатрлари билан тугайдиган шеъри — 1,3,2,5,3,6,15,13.

6. Қадимги юнон файласуфи Суқрот ҳикмати: «Хотинларнинг энг гўзаллиги — 17,2,19, ва иффат пардасига ўралганлигидадир».

7. Ўзбекистон аёллари журнали — 13,2,1,8,2,20.

8. Ватанпарварлик ва қаҳрамонлик ҳақидаги ўзбек халқ достони — 1,18,13,9,12,9,10.

9. Тақинчоқ, зийнат буюми — 6,13,6,7,16,2.

Энди шаклдаги рақамларни жавоб сўзларидаги тааллуқли ҳарфлар билан алмаштириб муаммономани ҳал этинг. Бунда аён бўладиган икки мисра ҳикмат форс-тожик мутафаккир мумтоз шоир қаламига мансуб.

Тузувчи Фозилжон ОРИПОВ.

Ҳажвчи табассум улашади

Топган гул келтирур...

Абдурасул ҲАКИМОВ чизган расмлар.

ЭЪЛОНЛАР

«Стройфинтраст»

вилоятлардан акциялар, облигациялар ва векселлар бўйича ишлайдиган мутахассисларни

ИЗЛАМОҚДА.

Телефонлар: (3712) 45-48-51, 45-46-44.

Тошкент вилоят «Наврўз» нашриёти ижодий жамоаси «Тошкент ҳақиқати» газетаси муҳаррири Фатҳиддин Муҳиддиновга отаси

Фазлиддин ота МУҲИДДИНОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 13 мартда чиқади).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

● Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйҳатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0125. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Адади 11760 нусҳа.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20.30. Босишга топширилди – 20.00. 1 2 3 4 5 6